

Cornelia CIOBANU

Un scurt istoric al instituției

În deceniul al VII-lea al secolului trecut, după reorganizarea administrativ-teritorială din anul 1968, Casele regionale ale creației populare au fost restructurate și au luat ființă centre județene, cu triplă subordonare. Din punct de vedere administrativ, instituția era subordonată Comitetului Județean pentru Cultură și Artă și Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Județului Botoșani și politic – Secției Propagandă a PCR-ului. Temeiul legal: Legea nr. 27/1967. Prin Ordinul ministrului culturii nr.1287/1996 se aprobă noul Regulament privind organizarea și funcționarea așezămintelor pentru cultură și educația adulților, abrogat după doar un an de către domnul Ion Caramitru; în anii următori am funcționat pe baza altor acte normative cu caracter tranzitoriu, după care Guvernul a aprobat Ordonanța nr. 118/2006, aplicabilă și astăzi. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a trecut în subordinea Consiliului Județean Botoșani, fiind finanțat și în prezent din bugetul județului Botoșani.

Așadar, instituția noastră aniversază jumătate de veac de la înființarea sa ca instituție de rang județean, fiind persoană juridică de drept public, care desfășoară activități în domeniul cultural: creație

literară populară, folclor muzical, artă populară și artă naivă, coregrafie, informare și educație permanentă, cu un rol important în asigurarea coeziunii sociale și a accesului neîngrădit la cultură al tuturor cetățenilor județului nostru.

Prin aplicarea unor programe și proiecte culturale anuale, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani și-a îndeplinit misiunea de a transmite din generație în generație tradițiile neamului nostru, conștienți fiind de faptul că nu există viitor fără trecut.

Așteptăm prezența domniilor voastre la aniversarea a 50 de ani de existență spre a ne convinge că Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale are un viitor cert, motivat în primul rând de faptul că folclorul și tradițiile populare ale românilor nu vor muri niciodată.

La Mulți Ani!

Manager,
Cornelia Ciobanu

50 DE ANI DE ACTIVITATE ÎNCHINAȚI MARI UNIRI A ROMÂNILOR

**OMAGIU CENTRULUI JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE BOTOȘANI, LA
ÎMPLINIREA ÎN ANUL 2018, A UNEI JUMĂȚĂȚI DE SECOL,
DIN PARTEA UNUI VECHI COLABORATOR**

În calitate de muzeograf la Secția de Etnografie a Muzeului Județean Botoșani din anul 1983, am început colaborarea cu Centrul de Creație, în vremea când VICESLAV POPESCU era directorul instituției, fiind solicitată să amenajez o expoziție cu lucrări ale meșterilor populari botoșăneni, la București, în cadrul Festivalului „Cântarea României“. Cu acest prilej am cunoscut în juriul care a apreciat lucrările meșterilor, mari etnografi ai României (ELENA SECOȘAN, GEORGETA STOICA, PAUL PETRESCU, ION DRĂGOESCU).

Împreună cu referentul instituției IOAN HORAȚIU LAȘCU, am organizat la Botoșani, expoziții cu piese ale meșterilor vechi, aflate în gestiunea etnografică a Muzeului (din donația Maria și Nicolae Zahacinschi).

Mai târziu, prin 1995 când director era maestrul CONSTANTIN LUPU, cu o bogată activitate de cercetare, culegere și publicare a unor mari valori ale muzicii instrumentale populare, era preocupat cum era și fișec, și de costumul tradițional, reper fundamental al artei populare, din acest motiv am fost consultată. În același sens, s-a derulat și colaborarea cu

maestrul coregraf VASILE ANDRIESCU și referent SILVIA ANDRIESCU.

În perioada 2004 – 2012, când director era profesor ION ILIE, am avut o contribuție susținută începând cu anul 2007 de publicare la revista „Țara de Sus“, a unor recenzii la cărți de cercetare tipărite, dar și a diverse studii etnografice, continuând și în timpul directorului dr. AUREL MELNICIUC.

De-a lungul anilor Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, a susținut editarea multor și valoroase cărți de specialitate pentru domeniul literatură, muzică, etnografie, coregrafie, rol principal avându-l ca referent GELLU DORIAN, care a depus un volum uriaș de muncă în demersurile de tipărire, și pentru revista „Țara de Sus“, fiind secretar general de redacție.

Începând cu anul 2007, s-a amplificat și intensificat activitatea domeniului etnografic, când a venit ca referent MARGARETA MIHALACHE. Târgurile de meșteri organizate la Botoșani au căpătat o forță nouă, mergând pe o selecție strictă a valorilor civilizației populare, astfel că meșterii invitați și din

alte zone etnografice ale țării au venit cu piese de adevărată creație artistică. La solicitarea domnului Petrică Timofciuc și a doamnei Aurora Sauciu, Compartimentul Etnografie a organizat în anul 2010 prima ediție a Târgului Mărțișorului, fiind susținută de cei amintiți mai sus și reușind să ajungă la cea de a VIII-a ediție, lucru îmbucurător, mai ales că acest simbol a fost recunoscut de UNESCO drept parte a PATRIMONIULUI CULTURAL IMATERIAL al UMANITĂȚII.

Din anul 2012 a îmbogățit programul domeniului reluând la Botoșani, deschiderea Salonului de Artă Naivă, numindu-l „Gheorghe Sturza” (cel mai cunoscut artist naiv botoșănean care a donat Muzeului Județean Botoșani, pentru Secția de Artă, lucrările sale personale). Expozițiile de Artă naivă din anii 2014-2018, au fost însoțite de cataloage de o calitate grafică impecabilă. În anul 2016 a scos de sub tipar albumul „Artiști naivi contemporani”.

Margareta Mihalache a inițiat pentru prima dată în zona Botoșani, la Rogojești – Mihăileni, „Festivalul-Concurs de Ouă Încondeiate”, stimulând astfel pe meșterii mari și mici să ducă mai departe meșteșugul.

Făcând o cercetare minuțioasă a cămășilor lucrate în gospodăriile sătești, a publicat 3 studii referitoare la „CĂMAȘA DE SĂRBĂTOARE DIN COLECȚIA MUZEALĂ UNGURENI”; „CĂMAȘA DE SĂRBĂTOARE DIN COLECȚIA MUZEALĂ CONCEȘTI” și „CĂMAȘA DE SĂRBĂTOARE DIN COLECȚIA MUZEALĂ IBĂNEȘTI”.

Pentru fondul documentar a mai realizat filmul despre meșteșugul olăritului, la Smerica Gheorghe din satul Pârâu Negru-Mihăileni, „MESTEȘUGUL ȚESUTULUI ȘI CREATOAREA POPULARĂ MARIA ZOTIC”, apoi 2 filme care au fost premiate, „S.O.S. COȘULA” și „O LUME RĂSTURNATĂ”. Cele 2 filme se referă la două monumente botoșănene de mare valoare arhitectonică: Așezământul monahal cu

biserica „Sfântul Nicolae” de perioadă medievală (anul 1535), ridicat la Coșula și Casa Sofian de secol XIX construită în Botoșani. Impactul după vizionarea celor 2 filme a dus la inițiativa de salvare prin intervenții reușite de restaurare, în special pentru Așezământul monahal Coșula.

Anii 2014-2018 sunt anii când directorul CORNELIA CIOBANU a gestionat activitățile Centrului Județean de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale Botoșani, ducându-l împreună cu întreg colectivul în pragul sărbătoririi a 50 de ani de existență. Toate acestea nu s-ar fi putut realiza fără Serviciul de contabilitate, al cărui contabil șef MARIA MOȚOC a drămuț bine resursele financiare, iar referenții de specialitate MIHAELA BUCHE și VIORICA GRIGORE au susținut volumul mare al lucrărilor de secretariat.

Albumul tipărit pentru momentul de sărbătoare, a celor 50 de ani de la înființare (1968-2018), „TRADIȚII DIN ȚARA DE SUS” – Botoșani 2018, conturează efortul fiecărui compartiment al instituției.

Expozițiile de carte, etnografice, fotografice, reprezentațiile muzicale și coregrafice, prezența meșterilor cu obiecte lucrate de ei, filmul documentar etnografic (montaj DANIEL GANCEA), coordonat de consultant MARGARETA MIHALACHE, care a rulat pe ecran pe tot parcursul desfășurării programului care a cuprins și înmânarea de diplome și distincții, au încoronat acest moment de sărbătoare.

Apreciind realizările persoanelor care au lucrat în instituție de-a lungul vremii, diversitatea de activități, apoi invocând colaborarea pe care am avut-o o lungă perioadă (peste 30 de ani), cu directorii și specialiștii pe compartimente care ne-au solicitat, am găsit potrivită această trecere în revistă, având astfel prilejul de a ura întregului colectiv al Centrului de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale Botoșani, „LA MULȚI ANI!”

Cuvântul doamnei Maria Zoîțanu la cea de-a 50-a aniversare de la înființarea instituției

Provin din microzona etnografică Ungureni, bogată în tradiții culturale.

Chiar dacă se spune că este un loc „unde nu se întâmplă nimic“, faptele contrazic această concepție.

La Ungureni, s-a născut Eugen D. Neculau unde își începe studiile primare, apoi își continuă aceleași studii primare, gimnaziale și liceale la Dorohoi și Pomârla. Este student al secției de Filozofie de la Facultatea de Litere a Universității din Iași, avându-i ca profesori pe I. Petrovici, C. Fedeleș, P. Andrei, însă audiind cu interes și cursurile lui Al. Philippide și G. Ibrăileanu. Obține licența în filozofie cu mențiunea „magna cum laude“, în comisie fiind Al. Philippide, I. Petrovici și P. Andrei.

În 1930 are o bursă de specializare la Paris, iar în 1944, obține titlul de doctor cu lucrarea „Condițiile și perspectivele unei pedagogii a satului românesc“, avându-l ca îndrumător pe prof. I. Petrovici.

În 1923, Eugen D. Neculau lucrarea de seminar „Monografia satului Ungureni“, conducătorul seminarului fiind sociologul P. Andrei.

Această lucrare a dus la descoperirea treptată și anevoioasă a unui lung trecut a douăsprezece sate, o operă de educație a adultului rural – întâi prin Căminul Cultural înființat în 1927, apoi prin Universitatea Populară în 1935, prima de acest fel din țară – cu ecou la nivel național și nu numai.

Programul de lucru al Universității Populare cuprindea un ciclu cultural (de la 1 octombrie la 1 aprilie) și un ciclu economic (de la 1 aprilie la 1 octombrie).

S-au înființat biblioteci, muzeul sătesc, se țineau conferințe, dar mai ales se organizau șezători unde soția prof. Eugen D. Neculau învăța fetele și femeile să execute broderii, tricotaje, țesături, să lucreze la mașina de cusut, iar între timp se spuneau ghicitori, povești, glume, vorbe cu tâlc, legende etc.

Prin Universitatea Populară Eugen D. Neculau a organizat o instituție care să poată „informa, educa și distra pe omul din sat de toate vârstele, plecând de la convingerea că educarea adultului rural trebuie să fie permanentă și să treacă dincolo de absolvirea școlii primare“.

A fost sprijinit în demersul său de oameni de cultură precum: Simion Mehedinți, M. Sadoveanu, D. Furtună, N. Pavelcu, Gh. Ionescu Sisești (care îl consideră „un filozof și educator al țărănimii“), Dt. Teodoru, Ap. Culea și alții.

Studiile sale sociologice sunt fructificate în lucrarea „Sate pe Jijia de Sus“, ediție îngrijită de Marcel Lutic.

Programele Universității Populare urmăreau să realizeze educația civică, socială, morală și religioasă, intelectuală și economică a adultului rural.

Se urmărea deopotrivă „disciplina socială“ ca și iubirea de patrie și de neam. Cine se angaja în acțiuni politice era exclus din Universitatea Populară.

Manuscrise și materiale din arhiva personală a prof. Eugen D. Neculau se află în posesia prof. Macarie din Iași.

Având un înaintaș de așa importanță în comună, ne-am gândit să continuăm, după puterile noastre la altă scară, activitatea culturală a satului nostru.

Am organizat un club, unde un grup de femei și copii participă la șezători. Așa am început colaborarea cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Botoșani, participând cu o șezătoare la Galerile de Artă „Ștefan Luchian“ din oraș (2007), în urma invitației făcute de etnologul Steliana Baltuță, apoi la toate târgurile organizate de către instituția amintită mai sus. Sub îndrumarea etnografei Margareta Mihalache am editat albumul etnografic „Cămașa de sărbătoare din Colectia muzeală Ungureni- sat Mihai Viteazu“.

S-a realizat filmul documentar „Maria Zotic și meșteșugul țesutului“ cu care etnografa Margareta Mihalache a participat la Festivalul Internațional „Eco-Etno-Folk film“, organizat de Fundația Națională pentru civilizație rurală „Niște țărani“, care a ajuns în finală, situându-se pe locul 17 între cele peste 1000 de filme și care a fost nominalizat pentru premiere.

Activitatea noastră a fost mediatizată la posturile locale de televiziune fiind invitate cu demonstrații de încondeiat ouă, țesut, broderie tradițională la diferite școli din comună dar și din Botoșani (Școala 8 Botoșani, Liceul „Elie Radu“ în cadrul unor proiecte internaționale ale acestor școli dar și în „Săptămâna altfel“. Avem achiziționate materiale pentru organizarea unui muzeu sătesc.

O colecție de prosoape de cununie este pregătită pentru editarea unui album, tot sub îndrumarea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani. Am realizat o colecție de rețete tradiționale din sat și poate, într-un viitor apropiat, edităm o carte de bucate.

Pentru a aprecia cât mai multe persoane portul tradițional ne străduim să convingem cât mai mulți săteni să confecționeze și să poarte la zile de sărbătoare măcar cămașa populară. Sunt și alte activități prin care încercăm să promovăm obiceiurile și tradițiile locale, să-i antrenăm pe cei tineri la asemenea manifestări.

Poate e prea puțin ce am făcut, dar mă gândesc că activitatea noastră ar fi fost mai săracă fără sprijinul profesionist al specialiștilor de la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani. Am fi rămas niște anonimi și poate am fi comis și unele erori.

Mulțumim pentru sprijin instituției și acceptăm să ne sugereze și alte acțiuni și în numele meșterilor din Ungureni, va urez cât mai mulți ani de activitate fructuoasă.

Cuvântul domnului Calistrat Robu la cea de-a 50-a aniversare de la înființarea instituției

1975, anul în care *arta naivă* se naște la Botoșani, anul în care cu timiditate și oarecare sfială ia naștere *Salonul de Pictură al Artei Naive din Moldova* la care naivi din Moldova participă în număr mare. Cu această denumire, *Salonul de Artă Naivă* ajunge până în anul 1990. Îmi amintesc cu plăcere acea perioadă, în care cei de la Comitetul de cultură socialistă reușeau să țină vie flacăra naivității. Am participat cu lucrări pe sticlă, care mi-au adus și un premiu, nu-mi mai amintesc exact lucrarea, era în genul icoanei pe sticlă din România. Acea perioadă avea farmecul ei prin modul impus de activiștii comuniști. După 1989, mai exact în anul ce a urmat, respectiv 1990, *Salonul Picturii Naive din Moldova* se termină și dispare din preocupările culturale ale celor noi veniți, se reia abia în 2013, de data aceasta purtând numele colegului nostru botoșănean Gheorghe Sturza (1904-1984). A început timid, cu o expunere rapidă de câteva zile, după care expozițiile se organizează mult mai temeinic, crescând, de la an la an, atât calitativ, cât și ca număr de invitați. Astfel, *Salonul Național de Artă Naivă „Gheorghe Sturza”*, cum a fost numit după 2013, devine cunoscut ca un Salon însoțit de un album bine realizat

și cu o creștere mult mai valoroasă prin bunăvoința managerului Cornelia Ciobanu al Centrului Județean Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani și prin atenția sporită din partea coordonatorului Margareta Mihalache. În anul 2016, a apărut albumul *Artiști Naivi Contemporani*, o realizare de excepție cu o copertă ce prezintă portretul maestrului Gheorghe Sturza. Cum Botoșaniul a devenit un centru de invidiat al Artei Naive, în 2017, lucrurile decurg în același mod, crescând în exigență și valoare. Marea realizare a acestei manifestări se realizează în 4 August 2018, când *Salonul Național de Artă Naivă „Gheorghe Sturza”* devine internațional. În an CENTENAR, organizatorii reușesc să aducă artiști din șapte țări la acest Salon, acesta fiind acum recunoscut în întreaga lume ca o perlă a artei naive, în care artiștii naivi expun. *Salonul Internațional de Artă Naivă „Gheorghe Sturza”*, în 4 August 2018, este unul care se încadrează în rândul orașelor lumii care promovează cu respect acest mod de abordare artistică, oferind naivilor posibilitatea regăsirii personale. FELICITĂRI BOTOȘANI...!

Calistrat Robu
Președinte Uniunii Creatorilor de Artă, Filiala Iași

Mirel AZAMFIREI

Festivalul – Concurs Coral de Cântece Naționale Românești

EDIȚIA A IV-A, BOTOȘANI, 9 Iunie 2018, ORA 14,00, CASA TINERETULUI

Aflat la cea de a patra ediție, festivalul coral de cântece patriotice românești a reunit un număr de nouă formații. Înființat în 2015, Festivalul – Concurs Coral de Cântece Naționale Românești s-a bucurat de un început „în forță”, așa cum stă bine oricărui festival. Primele două ediții au fost onorate și îmbogățite de prezența bardului românilor, folcloristul, teoreticianul și doctorul în folclor, dar nu mai puțin interpretul de mare succes, maestrul Grigore Leșe. Anul acesta, 2018, poporul român sărbătorește **centenarul Marii Uniri din 1 decembrie 1918**, respectiv unirea tuturor provinciilor istorice locuite de români, în cuprinsul aceluiași stat

național, România. În acest context istoric special, cum se putea mai bine sărbători Marea Unire, decât intonând cântecele istorice, patriotice, ale românilor: *Românie, țara mea de dor; Pui de lei; Limba noastră; Treceți batalioane române, Carpații; Ștefan, Ștefan, Domn cel mare*. Din juriu au făcut parte dl. **Alexandru Romanovschi**, profesor de teoria muzicii și pian, personalitate marcantă a vieții muzicale botoșănene, care a educat multe generații (printre care s-a aflat și subsemnatul) la Liceul de Artă „Ștefan Luchian”; de asemenea, dl. **Dragoș Boicu**, profesor de teoria muzicii și pian, dirijorul Corului Lira. Președintele juriului a fost maestrul

Sabin Păutza, dirijor, compozitor și profesor cunoscut din Iași până în New Jersey.

Trofeul festivalului a fost câștigat, surprinzător, de o formație pe două voci, respectiv Corul „Talita Kumi” (nume cu rezonanță biblică nou-testamentală, „Fetițo, scoală-te”), condus de inimoasa dirijoare **Ana Teodoru**, din **Piatra-Neamț**.

PREMII – SECȚIUNEA 1-2 VOCI

- Premiul I – Grupul „Artis” – Școala Populară de Arte – Botoșani, dirijor prof. Versavia Vecliuc
- Premiul al II-lea – Corul de Adulți „Sfântul Ioan Botezătorul” – Botoșani, dirijor prof. Mariana Ungureanu

– Premiul al III-lea – Școala „Luca Arbore” – Vorona Mare – Botoșani, dirijor prof. Gabriela Pricope

– Mențiune – Corul „Cantus” – Dărmănești – Bacău, dirijor Andrei Gorbănescu

– Mențiune – Corul de Copii „Sfântul Ioan Botezătorul” – Botoșani, dirijor Gheorghe Bulboacă

– Mențiune – Corala „Raluca Iurașcu” – Vorona – Botoșani, dirijor prof. Gabriela Pricope

PREMII – SECȚIUNEA 3-4 VOCI

– Premiul I – Corul „George Enescu” – Dorohoi – Botoșani, dirijor prof. Gheorghina Gușulei

– Premiul al II-Lea – Corul Popular al Ucrainei „Codrii Cosminului”, din Satul Hrușeuți, comuna Voloca, raionul Hliboca, regiunea Cernăuți, Ucraina, dirijor Gheorghe Sadovei

Consiliul Județean Botoșani
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani

100 ROMÂNIA

Festivalul-Concurs Coral de CÂNTECE NAȚIONALE ROMÂNEȘTI

EDIȚIA A IV-A BOTOȘANI

9 Iunie 2018, orele: Casa Tineretului

14:00 - Concurs Coral
17:00 - Gala Laureatilor

Informații: centrulcreatieibt.ro

Parteneri media:

SCIMAX, DOROHOI, btba, Gazeta, TRINITAS TV, viva, Reporter, Botoșani, Măntor, stiri.botosani.ro

Mirel AZAMFIREI

Cursuri de Master-Class Dirijat Coral, Botoșani, 25-28 septembrie 2018

În perioada 25-28 septembrie, C.J.C.P.C.T. Botoșani a organizat un **Curs de Masterclass Dirijat Coral**. Profesorul cursului a fost maestrul **Dan Mihai GOIA**, personalitate marcantă a muzicii corale românești. Cariera artistică a domniei sale este structurată pe multiple „planuri sonore”. Unul este cel al corului **MADRIGAL**, cu o activitate artistico-dirijorală de 24 de ani. Urmează perioada de profesor la Conservatorul bucureștean, studenții domniei sale conducând astăzi ansamblurile corale și orchestrale de pe primele scene ale țării. Dan Mihai Goia a fost dirijor timp de 15 ani al **CORULUI ACADEMIC RADIO**, unde a pregătit și dirijat sute de concerte. În tot acest timp, maestrul compune, în prezent având în lucru mai multe proiecte. Și, nu în ultimul rând, maestrul Goia a dirijat timp de 12 ani Corala Bărbătească ortodoxă **TE DEUM LAUDAMUS**, formație cu care a susținut peste 250 de concerte în țară și străinătate – și cu care a înregistrat 6 compact-discuri. Așadar, studenții de la Cursul de Master-class au avut șansa de a lucra cu un dirijor de talie mondială.

A fost o săptămână plină, cu 6-7 ore de cântat-dirijat pe zi. În afară de experiența muzicală, a fost deasemenea și o participare uman-afectivă de excepție. Elevii s-au învoit de la școală, profesorii la fel, preoții au alergat de la un eveniment la altul – și toate acestea pentru a participa la cursurile maestrului Goia. Toată lumea își lua notițe, iar informațiile și explicațiile primite au fost la cel mai înalt nivel. Repertoriul a conținut 20 de partituri, dintre care 11 au fost prezentate în concert. Cursanții au fost majoritatea din Botoșani, dar și din Suceava, Vatra-Dornei, Bistrița, Craiova. Părintele Daniel Dascălu ne-a oferit, cu generozitate, o sală la Seminarul Teologic din Botoșani, sală în care am putut repeta și cânta o săptămână întreagă. Concertul de final a avut loc la Biserica Sf. apostoli Petru și Pavel, unde părintele Baciu ne-a primit cu multă căldură și ne-a făcut o prezentare de excepție. Nu în ultimul rând, menționăm că, pe lângă dirijori, au participat la curs și 7 coriști din Botoșani, care au adus o contribuție muzical-artistică deosebită! O altă observație interesantă este aceea că 3 dintre dirijori au doar 17 ani, unul dintre ei fiind elev la Laurian, iar ceilalți 2 la Seminarul Teologic. Concertul a avut un public nu foarte numeros, dar cald și avizat. În paranteză fie spus, e greu să mai aduni oameni care să asculte muzică de calitate; invazia de folclor pervertit,

Consiliul Județean Botoșani
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Botoșani

CURS DE
MASTERCLASS
DIRIJAT CORAL

PROF. DAN MIHAI GOIA

25 - 28 septembrie 2018

orele 9-12 Seminarul Teologic
16-18 „Sf. Gheorghe” Botoșani

Informații: centrulcreatieib1.ro

manele, muzică de petrecere cântată de soliști ratați, „dăunează grav sănătății”... :) În concluzie, o săptămână plină de rod pentru iubitorii muzicii corale. Dacă vom mai organiza și anul viitor acest curs, invităm pe toți cei care au legătură cu acest subiect să se înscrie, vor avea doar de câștigat. Mulțumim maestrului Dan Mihai GOIA pentru răbdarea, profesionalismul și dragostea cu care ne-a învățat muzică! Felicităm pe toți participanții și avem încredere că vom „recidiva” :) Așadar, dragi coraliști, pe curând!

CURS DE MASTER-CLASS DIRIJAT CORAL **BOTOȘANI, 25-28 SEPTEMBRIE** **PROF. UNIV. DR. DAN MIHAI GOIA**

PROGRAM DE SALĂ

1. IOAN D. CHIRESCU – „TATĂL NOSTRU” –
DIRIJOR – pr. CONSTANTIN CIPRIAN CURCĂ
ATUDOSIEI

2. NICOLAE LUNGU – „STIHIRA A II-A DE LA VECERNIA GLASULUI 8“ – DIRIJOR – prof. CEZAR GRĂDINARU

3. NECTARIE SCHIMONAHUL – „MĂRTURISIȚI-VĂ DOMNULUI“ – DIRIJOR – EMANUEL STRINU

4. IOAN D. CHIRESCU – „CĂMARA TA, MÂNTUITORUL MEU“ – DIRIJOR – pr. IULIAN NICOLAE BORGOVAN

5. PAUL CONSTANTINESCU – „RUGĂCIUNEA INIMII“ – DIRIJOR – ROBERT-DUMITRU GHIORGHITĂ

6. DMITRI BORTNIANSKI – „TEBE POEM“ – prof. MARIA-CRENGUȚA VOLINTIRU

7. NICOLAE LUNGU – „DOAMNE, AUZI GLASUL MEU“ – FOCA CONSTANTIN IORDACHE

8. AUGUSTIN BENA – „OCHIUL INIMII MELE“ – DIRIJOR – CAROLINA KAROLI

9. GHE. DANGA – „FIE, DOAMNE, MILA TA“ – TEOFAN DASCĂLU

10. DAN MIHAIGOIA – „TATĂLNOSTRU“ – DIRIJOR – ALEXANDRU ATUDOSIEI

11. GAVRIIL MUSICESCU – „CINE, CINE“, PARTEA A DOUA DIN CONCERT, PSALMUL 23 – DIRIJOR – pr. CONSTANTIN LEONTE

Consiliul Județean Botoșani
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Botoșani

100
ROMÂNIA
1918-2018

**FESTIVALUL-CONCURS
AL FANFARELOR**

EDIȚIA a XIII-a

5 august 2018
ora 10:00

Parcul Mihai Eminescu
Botoșani

VOR PARTICIPA FANFARELE:

STEJARUL - CORDĂRENI
MOȘTENITORII - DORHOI
CODRII VORONEI - VORONA
BUNIȚI - MIHOVENI - SUCEAVA
MILEANCA - MILEANCA
FLORILE BUCOVINEI - CÂNDEȘTI
FANFARA DIN STAMATE - SUCEAVA

Informații:
centrulcreatieibtr.ro

Parteneri media:

SCIMAX, btbd, gazeta, TRINITAS TV, VIVA, Reporteru, Dorohoi, Mauteri, stiri.botosani.ro

Mirel AZAMFIREI

Festivalul – Concurs al Fanfarelor, Ediția a XIII-a, 5 august 2018, Botoșani

Un festival deosebit de apreciat de public, care a avut loc anul acesta în Parcul Mihai Eminescu, acesta devenind neîncăpător pentru botoșănenii iubitori de muzică tradițională. Având ca model fanfarele militare, fanfarele sătești au transpus, prin sunetele instrumentelor de alamă, horele, sârbele și cântecele de joc românești. Având o tehnică imperfectă, suflătorii cântă după un conducător, sau după linia melodică, dar întotdeauna mai adaugă câte o „floricică”, iar aceasta adaugă o culoare specială interpretării, ansamblul lăsând libertate fiecărui instrumentist să își exprime talentul personal. Din păcate, tot mai puține fanfare; din fericire, în zona Botoșani – Suceava – Iași există un număr considerabil de formații, unele dintre ele fiind deosebit de valoroase. Vă invităm să ascultați arta fanfarelor românești. Să-i prețuim și să-i susținem, ei sunt parte din patrimoniul de nestemate al folclorului românesc.

PREMII:

Premiul I – Fanfara „Frații Lucan”, din Chetriș, județul Iași, coordonator Constantin Lucan

Premiul I – Fanfara „Codrii Voronei”, din Vorona, județul Botoșani, coordonator prof. Sergiu Dascălu

Premiul al II-lea – Fanfara „Buniți”, din Mihoveni, județul Suceava, coordonator Vasile Mihai Maruneac

Premiul al II-lea – Fanfara din Mileanca, județul Botoșani, coordonator prof. Gheorghe Mitoceanu

Premiul al III-lea – Fanfara „Stejarul”, din Cordăreni, județul Botoșani, coordonator Gelu Plamadă

Premiul al III-lea – Fanfara „Moștenitorii”, formată din elevii clasei a V-a, Școala „Alexandru Ioan Cuza”, din Dorohoi, județul Botoșani, coordonator învățător Vasile Bradu

Mențiune – Fanfara din Cârdești, județul Botoșani, coordonator Aurel Grămadă.

Mirel AZAMFIREI

UN SCURT ISTORIC

Actuala aşezare urbană este legată de o bogată viață spirituală a Botoșanilor, atestată documentar de peste șase secole, pe parcursul cărora a cunoscut un drum sinuos al devenirii; astfel străvechiul târg al lui BOTĂȘ, datorită aşezării sale, a fost în atenția unor domnitori ca Petru Rareș, Alexandru Lăpușeanu și Vasile Lupu, dezvoltându-se într-un ritm susținut până la mijlocul secolului al XIX-lea când se situa ca mărime între primele patru orașe ale țării, după ce ascensiunea sa a continuat într-un ritm mai lent, în raport cu alte centre urbane ale țării, datorită unor condiții specifice de dezvoltare.

Viața spirituală a oamenilor de pe aceste meleaguri are de asemenea rădăcini adânci în istorie, astfel încă din anul 1758 este menționată o școală înființată de Ioan Calimah, ridicată apoi de Al. Ghica, adăugându-se cursuri elinești după moda capitalei, iar din anul 1859 este menționată existența unui liceu și a unui teatru somptuos.

Începând cu a doua jumătate a sec. al XIX-lea, acest colț de plai românesc devine vatra incandescență din care s-au înălțat rând pe rând câteva genii ale culturii românești și universale: Eminescu, Enescu, Iorga, Luchian.

Viața culturală a Botoșanilor a evoluat de-a lungul timpului sub semnul condițiilor istorice ale dezvoltării orașului în contextul dezvoltării întregii țări. Astfel multă vreme viața muzicală a botoșănenilor a fost satisfăcută doar prin activitatea lăutarilor despre a căror organizare în bresle există mențiuni încă de la începutul secolului al XIX-lea, activitatea lor menținându-se în centrul atenției până aproape de secolul nostru.

Compartimentul muzical

Este o certitudine faptul că valoarea creațiilor muzical-folclorice botoșănene s-a impus prin vechimea și numărul considerabil de mare al culegerilor de folclor, din care amintim:

– **Manuscrisul muzical** datat din anul 1871, scos la iveală de cercetătoarea Elisabeta Dolinescu din biblioteca familiei avocatului și muzicianului Petre Nicolescu, președintele societății „Armonia” din Botoșani, și care cuprinde 185 de melodii copiate integral din publicațiile apărute până la 1871 din colecțiile: Nikuli, Wachmam, Berdescu și Alex. Flechtenmacher. Acest manuscris reprezintă un important document de folclor muzical orășenesc și un valoros material pentru istoria culegătorilor de folclor, care prin valoarea sa, ne situează în faza primei culegeri de folclor muzical românesc, în notația muzicală apuseană, din Botoșani;

– **N.S. Caranfil** – *Cântece populare de pe valea Prutului* – 1872;

– **Elena Didia Odorica Sevastos** – *Cântece moldovenești* – 1888;

– studiul *Datinile poporului român cu Copacul Crăciunului*, publicat în paginile ziarului local „Curierul român” nr.46-47 din 24 dec.1899, de către T.T. Burada, considerat ca fiind primul etnograf și folclorist din țara noastră, care lărgeste domeniul de cercetare a folclorului;

– **Elena Niculiță-Voronca** – *Datinile și credințele poporului român* (1903) și *Studii de folclor* (1912);

– **Simion Florea Marian** – *Poezii populare române* (1869);

– **Dumitru Furtună** – *Izvodiri din bătrâni, Vremi înțelepte, Cuvinte scumpe*;

– studiul *Pentru datinile și obiceiurile noastre*, semnat de **Tiberiu Crudu** și publicat în Revista Moldovei oglindește dezvoltarea interesului pentru folclor, pentru păstrarea nealterată a tradiției folclorice.

Institutul de folclor din București întreprinde în anul 1940 culegeri de folclor muzical din județul Botoșani, având ca rezultat al acestei acțiuni, în volumul *Instrumentele muzicale ale poporului român* de **Tiberiu Alexandru**, (1956), publicarea poemului păstoresc *Când a pierdut ciobanul oile*, cules din comuna Tudora. Din aceeași perioadă, datează și alte înregistrări faimoase pe cilindri de ceară ale unor melodii instrumentale de joc executate de vestitul lăutar Mihai Cogeasca, vioară, din zona Frumușica-Deleni, preluate și transcrise de Arhiva Institutului de Etnografie și Folclor „C. Brăiloiu” București de către Constantin Lupu și publicate în recent tipărita culegere de folclor *Folclor muzical instrumental din Județul Botoșani*.

După înființarea Casei Creației Populare (1953), se resimte un avânt favorabil în munca de cercetare, culegere și valorificare a creației muzical-folclorice, ale căror rezultate nu întârzie să apară. Astfel sunt tipărite o serie de colecții de folclor cuprinzând și cântece populare din județul Botoșani:

– **Sună strună de răsună** de **George Sârbu**, cu 29 de melodii din județul Botoșani;

– **Cântece și jocuri populare din Moldova** de **Vasile D. Nicolescu** și **C.Gh. Prichici**, în care se află piesa instrumentală *Doina ciobanului*, culeasă din satul Buda-Copălău (1963) – București;

– **Cântece din folclorul nou** de **P. Delion**, cu 3 cântece cu text din județul nostru (1965), Iași;

Expoziția de artă între fantezia actului de creație și evaluarea axiologică

O expoziție are un statut și se bazează pe o strategie specială care, în general, se subordonează legilor pieții economice a cererii și ofertei, însă și legilor care guvernează relația gustului și idealului estetic. De aceea, comportamentul artistului este mult mai complex într-un spațiu expozițional decât a unui producător în genere în spațiul economic al pieții. Indiferent dacă în spațiul expozițional intră artiști care folosesc limbajul artei naive sau cei care îl folosesc pe cel matur, fazele procesului de creație cât și legile mișcării valorilor în spațiul axiologic este aproape identic. Ambele genuri de artiști invocați au și o particularitate comună: ei nu crează numai un obiect pentru subiect ci și un subiect pentru obiect.

Artiștii din toate genurile artei cunosc și sunt conștienți de faptul că, potrivit acestei legi, își pregătesc singuri admiratorii (cumpărătorii și receptorii). Potrivit acestei situații, concordanța relativă de gusturi estetice dintre artiștii creatori și admiratori, este o lege care funcționează negreșit în circulația operelor de artă și bineînțeles în actul de recunoaștere și cunoaștere a valorii operelor de artă, în relația dintre peren și efemer din zona axiologiei. Dacă aceasta este relația cu piața operelor de artă, pe de altă parte, este nevoie și de o strategie specială a comportamentului artiștilor în spațiul expozițional, pe care artiștii acestui eveniment au dovedit-o.

Prin aceasta strategie, artistul va trebui să găsească, folosind o metaforă cu substrat științific, *locul geometric* al operei sale în spațiul expozițional, adică poziția ideală în spațiul expozițional pentru a pune în valoare creația sa, pentru a-i dezvălui toate „secretele”, toate semnificațiile, a-i face vizibilă paleta de forme și simboluri, coloristica și spectrul luminos, decorativul, vectorul semantic. Astfel, va atrage și receptorul public și critica de specialitate. Conștient sau nu, fiecare creator știe că o creație prea sofisticată, prea ideatizată, va fi, fie neobservată, poate chiar ocolită.

Acel loc special sau locul geometric, cum l-am numit mai sus, este locul pe care literatura clasicilor îl numea, prin importanța sa și unitate de loc, pe lângă cele de acțiune și timp. Din acest loc, autorul va putea atrage atenția asupra unor semnificații speciale, ar putea suscita o revelație complexă, ar putea deschide un drum nou gustului estetic.

Expozițiile nu se fac numai pentru vânzare, deși este și acesta un scop, ci, mai ales, pentru cunoașterea drumului nou al artei, a unei posibile noi viziuni artistice, o atitudine nouă a artei față de realitate și om, a unor maniere de creație, a efectului estetic al unor materiale. Nu de puține ori expozițiile i-au inspirat pe artiști pentru a configura drumuri noi în artă, contribuind la înnoirea limbajului acesteia. Iată de ce o expoziție de artă diferă

esențialmente de expunerea altor genuri de produse, de ce diferă atât de mult cele două genuri de piețe. Pe lângă aceste caracteristici și multe altele, se pune în mod firesc întrebarea, dacă și acest gen de artă, arta naivă are același comportament și produce aceleași efecte estetice în spațiul expozițional și în cel public.

Din moment ce trece prin aceleași faze procesul de creație, din moment ce metodele de creație sunt aproximativ aceleași cu o fantezie înscrisă pe aceleași coordonate estetice, din moment ce compozițiile plastice folosesc aceleași elemente și există cam aceleași viziuni și maniere, iar adevărul artistic urmează aceleași legi, înseamnă că și efectele estetice și educative sunt aproximativ aceleași, cu diferența că adresabilitatea și limbajul sunt altele. Publicul este unul care primește adevărul și simte valorile plastice cu alte mijloace, pleacă de la anumite scopuri morale și le rezolvă cu mijloace artistice într-o viziune naivă. Apoi, acest gen de limbaj evoluează mai lent, bazându-se pe un tradiționalism al mijloacelor de expresie și compoziție, unde preponderent avem un exces de decorativ în care elementele sale se structurează după principii paradoxale cu vădite accente de hiperbolizare, de disproporție etc.

O expoziție dedicată unui Salon Internațional ca cel de la Botoșani din 4 august 2018, oraș cu tradiție în acest domeniu, are, cum e firesc, și un catalog, un fel de anexă la expoziție. Expoziția și catalogul formează un tot unitar care îndeplinesc împreună atât funcția de informare publică împreună cu celelalte funcții invocate cât și funcția de evaluare axiologică, evident cu ajutorul publicului și al mass-mediei de specialitate, dar și al publicului vizitator.

Catalogul, cum se preferă, mai ales de muzee, acestui Salon intitulat Salonul Internațional de Artă Naivă „Gheorghe Sturza”, Ediția a VI-a, Botoșani 4-27 August 2018, a fost dublat de o expoziție. Expoziția propriu-zisă a fost panotată și găzduită de către Galeriile de Artă „Ștefan Luchian”, un spațiu larg, adecvat acestor evenimente, bine luminat, cu culoare lejere pentru circulație și vizionare, a permis punerea în valoare a creațiilor artistice.

Desigur, valoarea operei de artă în primul rând ține de contribuția artistului, de travaliul său estetic, de visele sale încorporate în lucrarea sau opera de artă. Valoarea însă, fiind rezultatul unei relații sociale, este recunoscută doar în relația cu publicul.

Catalogul pregătit special pentru publicitatea expoziției, pentru conservarea imaginilor expuse a oferit expozanților participanți la Salon ocazii ideale pentru a fi cunoscuți și apreciați, indiferent de spațiul de proveniență sau de experiență artistică. Cu toții au explorat subiecte

ca: obiceiuri locale legate de muncă, vânătoare, pescuit, activități privind muncile câmpului, basme din literatura română, mituri, practici cu un evident caracter politic, mai toate din mediul rural, anotimpurile și morala oamenilor, visele oamenilor și chiar idealizarea vieții, vestimentația, sărbătorile și viața religioasă.

Catalogul a reușit să aibă o ținută grafică și un colorit de înalt nivel tehnico-artistic, ceea ce dovedește că personalul de specialitate, adică echipa în sine, nu numai că are o foarte bună pregătire, dar a dat și o atenție specială evenimentului. Concepția aranjării în pagină a respectat practica și standardele internaționale în domeniu. Cu alte cuvinte, distribuția lucrărilor este una de tip calitativ, încât, pe bună dreptate, catalogul se dovedește a fi nu numai o anexă necesară, ci formează o legătură biunivocă inseparabilă cu importante funcții educativ-estetice, legătură creată în urma unei riguroase selecții depuse de toți cei implicați direct în proiect.

Margareta MIHALACHE

Dimensiunea cea mai de preț a naturii umane

Noemi Eshet-Rosenzweig – Peisaj din Israel

Mándoki Halász Zsóka – Floarea soarelui

Ludicul sau abordarea delicată, oricare dintre acestea duc spre dimensiunea cea mai de preț a naturii umane: spiritualitatea care include sertarele ascunse ale afectivității fiecărui om.

Trăirile aleg drept fundal anotimpurile, zăbaterile și încercările fâțișe de liniște deplină ale universului. Zilele anului se succed iar în funcție de acestea și de rostul lor, membrii comunităților se pliază așa cum știu ei cel mai bine. Așadar, nu lipsește celebrarea zilelor de sărbătoare alături de clipele veritabile de contemplație, sau de clipele dedicate ocupațiilor tradiționale, sau de numeroasele note de pură nostalgie.

Legătura indestructibilă cu obiceiurile împământănite mai transpare din matca populară autohtonă sau universală, fapt care împiedică uniformizarea, amalgamarea și topirea individualității, unicității individului și a culturilor spirituale sau materiale ale lumii.

Evadarea din contingent se face prin abordarea feericului și a astralului, sarcasmul își

Costică Onuță – La cules de struguri

Viorica Ana Farkas – Viața la țară

face simțită prezența prin surprinderea realităților politice, iar comicul are o manifestare de bună calitate, mai ales că se inspiră din filonul popular.

Hiperbolizarea, descătușările prin cultivarea exuberanței și mesajele tainice exemplifică sentimente, dar, în același timp, toate acestea ascund și cea mai importantă, cea mai elegantă și distinsă opțiune a sufletului: aceea de a comunica cu Muzica Sferelor, aparținătoare Macrocosmosului sau Divinității. În limbaj comun, poate însemna a evada, dar în termeni filosofici înseamnă a transcede.

Paul Răzvan Robu – Visul unei nopți de iarnă

Mile Davidovic – Iarnă purpurie

Steliana BĂLTUȚĂ

REȚETE DE BUCATE ADUNATE DE LA SATE (Culese din sate ale județului Bacău)

Sub egida Consiliului Județean Bacău și a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău, a apărut la Editura „Ateneul Scriitorilor” volumul „REȚETE DE BUCATE ADUNATE DE LA SATE”, care are la bază documentarea și cercetarea binecunoscutei specialiste în etnografie, FEODOSIA ROTARU. Având în spate un foarte mare număr de ani în deslușirea de pe teren, dar și în bibliografia înaintașilor cercetători, în domeniul civilizației populare, autoarea a ales de această dată ca subiect, alimentația tradițională. Tema n-a fost deloc ușor de abordat dacă ne gândim la un ocean de informații, din care a trebuit să selecteze.

Tenace așa cum o știm în cercetarea de teren, așa cum îi stă bine unui etnograf exigent cu el însuși și cu munca pe care o depune, Feodosia Rotaru și-a trasat planul foarte clar, ca un adevărat geograf și arhitect. Și-a ales pentru studiu, 3 zone etnografice: **zona „Trotuș”** cu 10 așezări, **zona Bacău** cu 3 așezări și **zona Colinele Tutovei** cu 1 așezare.

Cuprinsul cărții mai are un **Cuvânt înainte**, **Câteva considerații despre alimentația tradițională**, o **Bibliografie** bogată cu 81 de titluri și **Ilustrații color**, pe un număr de 28 de pagini, care surprind momente ale preparării unor alimente și cu texte explicative.

În CUVÂNTUL ÎNAINTE, al cărții, FEODOSIA ROTARU, precizează: „*Trăim într-o lume tot mai globalizată. O lume în care informația circulă cu o viteză uimitoare. De acest iureș al informațiilor diverse și numeroase nu a scăpat nici domeniul gastronomic. Posturile de televiziune, internetul, editurile ne bombardează zilnic cu rețete culinare de pe la noi sau din colțuri îndepărtate de lume. În această avalanșă de informații, mai mult sau mai puțin utile, femeile din satul românesc contemporan mai pregătesc încă vechi rețete învățate de la mamele sau bunicile lor. În acest context credem că demersul nostru de a culege rețete de bucate de la gospodine din satele județului Bacău, se înscrie pe linia conservării și promovării culturii*

tradiționale, aceasta reieșind din înseși atribuțiile instituției care coordonează lucrarea”. De aceea, autoarea încheie CUVÂNTUL ÎNAINTE cu: „Întreaga mea grațitudine se îndreaptă spre d-l FLORIN ZĂNCESCU, directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău, care a susținut realizarea practică a acestui proiect”.

În capitolul „CÂTEVA CONSIDERAȚII DESPRE ALIMENTAȚIA TRADIȚIONALĂ”, Feodosia Rotaru citează nume stelare, nume de referință în istoria omenirii și afirmațiile pe care le fac în legătură cu acest subiect: Mircea Eliade afirmă că „*a mânca semnifică a asimila o parte a cosmosului*”, deducând de aici, „*importanța alimentației pentru dezvoltarea morală și spirituală a omului*” (Mircea Eliade, Jurnal I, 1941 – 1962, București, Humanitas, 1993, p. 338); iar V. Gordon Childe, spune că „*Focul considerat ca element civilizator primar, a permis trecerea omului de la natură la cultură. Prin fierbere el putea îngurgita substanțe pe care le-ar fi mistuit greu în stare crudă*” (V. Gordon Childe, *Făurirea civilizației*, București, Editura Științifică, 1966, p.67).

Am dat aici doar două exemple, pentru că, de fapt, capitolul cuprinde peste 100 de pagini, în care se înscriu 261 de trimiteri bibliografice. Autoarea ne aduce aici, o bogăție de informații despre alimentația tradițională.

Nume cunoscute, nume celebre, pasionate de arta gătitului, se regăsesc împreună în acest volum unic prin alcătuirea sa, aducându-se momente istorice și păreri despre preparatele alimentare din case de boieri, din case ale țăranilor.

Tot în acest capitol apar și consemnări ale călătorilor străini prin Țările Române, despre alimentația din secolul al XIX-lea.

Aceeași densitate de informații o are și aria de cercetare a secolului al XX-lea, din care deja am venit cu exemple, dar la care vrem să completăm o noutate pe care ne-o aduce Feodosia Rotaru, despre un nume atât de cunoscut, legat de bucătăria tradițională de la noi. Este vorba despre „SANDA

MARIN, pe numele său adevărat Cecilia Maria Simionescu Zapan (1900 – 1961), fiica marelui naturalist, paleontolog și geograf Ioan Simionescu, Președinte al Academiei Române, care avea studii muzicale la Paris, dar era îndrăgostită de arta culinară. În anul 1936 publică la „Cartea românească” prima sa carte de bucate, prefațată de Păstorel Teodoreanu. Cartea cuprindea 1300 de rețete culinare românești și străine. Despre „Cartea de bucate” a Sandei Marin, circula zvonul că ar fi pseudonimul unui bărbat... Putem afirma (conchide autoarea), fără a greși, că această carte de bucate este poate cea mai răspândită prin bucătăriile româncelor și că ea, alături de educația culinară din familie, a contribuit cel mai mult la formarea gospodinelor din ultimele 8 decenii” (Feodosia Rotaru, *Rețete de bucate adunate de la sate – Culese din sate ale județului Bacău*, Editura Ateneul Scriitorilor, 2017, p.112).

Feodosia Rotaru cuprinde în cercetarea sa și anii care au urmat celui de-al doilea război mondial, referindu-se succint și la perioada anilor 1980 – 1989, continuând cu precizarea că, „rețetele cuprinse în prezenta carte sunt culese din 14 localități ale județului Bacău și reprezintă cercetările de teren din anii 2016-2017, atât din satele în care populația este de religie ortodoxă, cât și din localități în care populația este de religie romano-catolică”.

Tot autoarea mai precizează că cercetarea făcută nu este singulară, invocând și cercetarea întreprinsă de Ludmila Enescu, prin apariția unui „Calendar cu poze și bucate de prin sate adunate”, tipărit în anul 2015 de Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău și prin publicarea unui articol „Bucătăria tradițională din județul Bacău” în anul 2016, în revista „Carpica”.

Continuând recenzia volumului, apreciem cercetarea aprofundată realizată în cei 2 ani de teren, prin culegerea a 177 de rețete de bucate tradiționale încadrate în momentele de peste an, ținând seama de diverse secrete alimentare dezvăluite, dar și de o serie de ritualuri ale satelor, multe rețete fiind însoțite de numele și de o serie de date despre deținătorul informației.

Putem trage concluzia, fără rezerve, că etnograful Feodosia Rotaru, cu „REȚETE DE BUCATE ADUNATE DE LA SATE (Culese din sate ale Județului Bacău)”, a adăugat un volum nou pe lista bibliografică a studiilor referitoare la alimentația tradițională a românilor.

Mamăligă

Taci și-nghite

Urs ciobănesc

Balmuș

Cartofi fierți

Ardei umpluți cu orez

Sat Cucuieți, Comuna Solonț

Supă de fasole boabe

Pilaf de hribi

Pilaf cu prune uscate

Fasole grasă prajită

Fasole boabe făcăluită

Iahnie de fasole

Sat Cucuieți, Comuna Solonț

Pomenirea morților în Postul Paștelui

Ovă roșii la Paște

Sat Cucuieți, Comuna Solonț

Sat Cucuieți, Comuna Solonț – Preparare plăcinte

Gellu DORIAN

UN SCURT ISTORIC

Compartimentul literatură-teatru

Compartimentul literatură-teatru se definește prin activitatea de cercetare, conservare și valorificare a folclorului literar, de la poezia anonimă în toate formele ei lirice și epice până la creațiile de gen ale poezilor țărani, precum și activitatea de creație literară cultă din cadrul cenaclurilor și cercurilor literare sau a individualităților existente pe raza județului Botoșani. De asemeni urmărește activitatea culturală în domeniul teatrului popular și al teatrului de amatori; valorifică scenic sau prin tipărituri fondul existent, urmând tradiția de gen în teritoriul județului.

În acest sens, compartimentul literatură-teatru, de-a lungul anilor, prin activitatea salariaților angajați la acest sector (Dumitru Țiganiuc, Vasile Iancu, Corneliu Fotea, Lucian Valea, Teodor Brădescu, Elena Răus, Dumitru Lavric, Maria Diaconescu, Emil Iordache și Gellu Dorian) a valorificat patrimoniul existent prin urmărirea activității cenacliere, tipărind antologii care au cuprins creațiile, în special lirice, ale poezilor botoșăneni, cum ar fi: *Fântâna Soarelui* (1971) și *Arc de triumf* (1975). Dar înainte de acestea trebuie amintite lucrările din domeniul folcloric tipărite sub îngrijirea acestui compartiment încă de la înființare, din 1968: *De Anul Nou*, culegere realizată de Vasile Iancu, *Folclor poetic* (cântece și strigături din județul Botoșani) antologie alcătuită de Ion H. Ciubotaru, *Folclor din județul Botoșani* (culegere realizată de Ion Aniței, Stelian Cârștian și Vasile Iancu) în 1969, *Folclor din județul Botoșani* (teatru popular), culegere realizată de Dumitru Lavric (1976), *Folclor din județul Botoșani* (poezie epică), culegere realizată de Dumitru Lavric (1977). În 1979, printr-un eveniment editorial, a fost editată o casetă cuprinzând un număr de 20 de scriitori care trăiau și scriau în județul Botoșani (Victor Teișanu, Lucia Olaru Nenati, Dumitru Țiganiuc, Mihai Lău, Aurelian Gulea, Mihai Marciuc, Valerian Țopa, Elisabeta Vartic, Gellu Dorian, George Luca, Val Talpalaru, Mircea Oprea, Constantin Dracsin, Dumitru Necșanu, Dumitru Ignat, Dorin Baciuc, Neagu Marcel Ciucașu, Constantin Bojescu, Mihai Munteanu și Val.Guraliuc). De asemenea, până în 1989, au fost editate și alte culegeri tematice, în special orientate pe un singur aspect, cel ideologic, care, negreșit, nu reprezentau fondul de bază al activității acestui sector. De asemenea, în paralel, ca important act de valorificare a patrimoniului existent, s-au inițiat diverse concursuri literare și festivaluri de interpretare a piesei de teatru într-un act, cât și de

valorificare a teatrului popular existent pe aria județului Botoșani, pe care le vom menționa mai jos.

Din 1983, în grija acestui sector, a revenit și editarea revistei „Caiete botoșănene“, care, printr-o decizie, apărea lunar în corpul revistei „Ateneu“ din Bacău. Din decembrie 1989, revista și-a schimbat denumirea în *Hyperion* și apărea la Botoșani. Apariția ei sporadică, din lipsă de fonduri, a făcut ca de la numărul 84, câte au apărut până atunci, în opt ani, să mai apară doar 45 de numere. Revista acum are o apariție trimestrială. Este editată de Fundația Culturală „Hyperion-Caiete botoșănene“, cu sprijinul parțial și vremelnic al Consiliului Județean Botoșani prin Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“

Activitatea compartimentului literatură-teatru, începând cu 1990, s-a modificat, preluând ceea ce-a rămas valoros din tradiția instituției: tipărirea revistei, *Festivalul Național de Poezie și interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...“*, înființat în 1982, ajuns la ediția a XXXVII-a) și *Festivalul Național de Interpretare a Pieseii de Teatru într-un act „Mihail Sorbul“* înființat în 1980 (festivalul se desfășura la Săveni, în organizarea Casei orășenești de Cultură în colaborare cu instituția noastră), ajuns la ediția a XXVI-a. Din 1991 s-a hotărât ca Festivalul de teatru pentru amatori „Mihail Sorbul“ să se desfășoare la Botoșani, din doi în doi ani, alternând cu *Concursul Național de Creație a Pieseii de Teatru într-un Act „Mihail Sorbul“*, ajuns la ediția a XIII-a. Pentru a conserva și valorifica piesele de teatru premiate, s-au editat până în prezent treisprezece antologii, în urma fiecărei ediții, cât și o antologie generală, cu piesele premiate la primele zece ediții. De asemenea, s-au editat douăzeci și opt de antologii cu poeziile și eseurile premiate la Concursul Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...“, cât și o antologie generală cu lucrările premiate la primele douăzeci de ediții.

Pe lângă aceste festivaluri de creație și interpretare, sectorul literatură-teatru a realizat și alte proiecte culturale, precum: „Scriitori pe meleaguri natale“, ediții de primăvară și toamnă, în colaborare cu Cenaclul din Botoșani al Uniunii Scriitorilor din România și Inspectoratul Județean pentru Cultură Botoșani; Concursul Județean de creație literară și artă plastică pentru elevi „Nicoară“, ediția I, în colaborare cu Fundația Culturală „Nicoară“ Botoșani; *Șezătorile iernii* (douăzeci și opt de ediții, care au însumat peste 120 de șezători literare în majoritatea

localităților din județul Botoșani, de fapt cea mai complexă acțiune de depiustare, valirificare și conservare a tradițiilor culturale din județul Botoșani, toate în colaborare cu Căminele Culturale din teritoriu, în luna februarie a fiecărui an).

Compartimentul literatură-teatru a luat parte efectivă la activitățile de cercetare inițiate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Tradiției Culturale Botoșani în teritoriu. Astfel s-a realizat studiul *Orațiile de nuntă și strigăturile de joc din comuna Mitoc*. S-au derulat sunt cercetările în subzonele etnofolclorice Vorona, Flămânzi, Mitoc și Valea Siretului. În urma unor studii comparative, plecând de la fondul existent, au fost editate, după 1989, următoarele culegeri de folclor: *Teatru popular și jocuri de căiuți din județul Botoșani* (vol.I, volum realizat de soții Silvia și Vasile Andriescu și îngrijit de Gellu Dorian), *Colinde, colinde...* (din poezia obiceiurilor de Crăciun și Anul Nou din Vorona-Botoșani), *Poezie populară din județul Botoșani* (culegere de Al. Bardieru), *Pe sub poale de pădure* (culegere realizată de prof. Vasile Ungureanu, din comuna Tudora), *Folclor din satele Sulița și Dracșani, județul Botoșani* (culegere realizată de învățătorul Ștefan Ciubotaru). De asemenea, în vederea valorificării operei folcloriștilor botoșăneni, în îngrijirea sectorului literatură-teatru, au fost editate două volume din opera lui Tiberiu Crudu (*De pe la noi ce-a fost odată*, vol.I și *Cum s-a măritat Măriuca Mândiței*, vol.II), îngrijitorul ediției fiind prof. univ. Gheorghe Macarie. Au fost realizate și alte lucrări valorose din patrimoniul de gen al județului, cum ar fi cele două ediții bibliofile din *Poezia populară* de Mihai Eminescu și antologia generală din poezia populară din județul Botoșani pe o perioadă de un secol și jumătate, *Săraca Țarp de Sus – 1000 de poezii populare din Județul Botoșani*, antologii îngrijite de Gellu Dorian și prezentate de reputatul profesor universitar Petru Ursache.

Amințim aici și al alte lucrări de cercetare și valorificare a folclorului literar din județul Botoșani: *Verde, verde și iar verde* de Vasile Ungureanu, Alice Mădălina Ungureanu și Eugen Ungureanu, *Pe sub poale de pădure, folclor din comuna Tudora, județul Botoșani*, de Vasile Ungureanu, *Folclor hudeșetean*, de Costache Jacotă, *Monografia folclorică a comunei Concești*, de Gheorghe Țuculeanu, *Istoricul comnei Leorda*, de Mihai Huțanu, *Poezii și cântece populare din județul Botoșani*, de Gheorghe Gheorghiu, *Tudora, file rupte dintr-o monografie*, de Vasile Ungureanu, *Vatră străbună, folclor din Corni*, județul Botoșani, de Vasile Popovici, *Ca la noi la Tudora, jocuri populare și obiceiuri la sărbătorile de iarnă*, de Vasile Ungureanu, *Folclor din Concești, județul Botoșani*, de Gheorghe

Țuculeanu, *Folclor literar din subzona etnofolclorică Frumușica-Flămânzi-Prăjeni, județul Botoșani* de Mihai Palaghia, *Joldești, file de monografie, Monografia folclorică a zonei etnofolclorice Mitoc*, 4 volume, de Ilie Pascal, *Expresii populare, proverbe și zicători din comuna Concești*, de Gheorghe Țuculeanu și altele.

S-au editat și cărți ale scriitorilor botoșăneni: Constantin Dracsin, *Opere poetice*, 2 volume, *Poezii*, ediție definitivă, *Jurnal*, I, Dumitru Țiganiuc, două crăți, *Zidul de lacrimă* și *Peste nopțile noastre, fulgere așteptate*, Horații Ioan Lașcu, *Lacrtima neagră* și *Poezii*, ediție definitivă, Mircea Oprea, *Să dai mâna cu președintele* și *Cuvântul ca spectacol*, Dumitru Ignat, *Exercițiul de salvare*, Emil Iordache, *Poeme fără mască, Scriitorul destin și opțiune*, anchete literare realizate de Petruț Pârvescu, 6 titluri de carte de poezie, epigrame de Gheorghe Țuculeanu, Dumitru Lavric, *Haiducii, Amor și Psyche, Thanatos – mitologia românească a morții* și *Ethos – sărbătoarea, dragostea, moartea*, George Șerban, *Planare verticală* și altele.

De remarcat este faptul că cele două mari festivaluri-concurs de creație, de nivel național, au ajuns la ediții care conferă caracterul tradițional, și anume **Festivalul Național de Poezie și interpretare critică a operei eminesciene „Porni Luceafărul...”** a ajuns la ediția a X XXVII-a, iar **Festivalul Concurs național de creație și interpretare a piesei de teatru într-un act „Mihail Sorbul”** a ajuns la a XXVI-a ediție (interpretare), iar creația la a XII-a ediție.

În urma derulării celor 37 de ediții ale Festivalului „Porni Luceafărul...” statistica arată că în decursul anilor s-au primit peste 4.000 de plicuri conținând poezie și eseuri, din care aproximativ 600 de autori au fost premiați. Ceea ce este important este faptul că la buna desfășurare a acestui important festival de poezie dedicat debutanților și-au dat concursul an de an 16 din cele mai importante reviste de cultură din România și 10 edituri, care au publicat cărțile celor laureați.

De asemenea, statistica celui alt festival, de data aceasta de teatru, este impunătoare. La interpretare este un pic mai complicat de realizat o statistică. Dar s-au prezentat pe scenele botoșănene formații de teatru de amatori din județele Iași, Prahova, Vrancea, Vaslui, Galați, Satu Mare, Zalău, Timiș, Suceava, Mehedinți, Bistrița Năsăud și municipiul București, precum și județul Botoșani, dar și din R. Moldova.

Dintre tinerii dramaturgi premiați la Concursul de creație amintim pe Cristian Bădiliță, Aurel Andrei, Al. Părău, Dan Cojocar, Dana Mîndru, Dinu Mihai, Dan Lungu, Constantin Cubleşan, Aurel Luca, Adrian Țion, Dumitru Crudu, Dinu Mihai, dan Sociu, Valentin Eliazar, Adrian Alui

Gheorghe, Alexandru Uiuiu, Cătălin Mihuleac, Radu Macrinici, Flavius Lucăcel, Carmen Dominte, Marius Chiru, Gheorghe Truță, Angela Baciu, Edith Negulici, Ion Bogdan Marin, Nina Viciriuc, radu Părpăuță, Marian Popescu și alții.

În colaborare cu Fundația Culturală „Hyperion-C.B.” Botoșani și revista „Hyperion” au fost organizate cinci ediții ale **Congresului Național de Poezie**, o ediție a **Simpozionului Național „Comunismul între răs și plâns”**, zece ediții ale recitalurilor **Poeți români la Eminescu acasă**. De asemenea, de-a lungul celor cincizeci de ani centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, sub toate denumirile pe care le-a avut în decursul semicentenarului existenței sale, s-a implicat în mod direct și constant la în organizarea și desfășurarea celor cincizeci de ediții, de

iarnă și de vară, ale manifestării culturale de excepție „Zilele Eminescu”, la care au participat majoritatea marilor scriitori români, critici și istorici literari, academicieni și profesori universitari din România și R. Moldova, dar și ca parteneri în organizarea celor douăzeci și șapte de ediții ale **Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu”**. Un partener permanent în organizarea acestor ediții de-a lungul anilor a fost Primăria comunei Vorona, cât și Societatea Culturală „Raluca Iurașcu” Vorona, precum și Școala Generală „Raluca Iurașcu” din Joldești, Vorona.

De asemenea, compartimentul literatură-teatru s-a implicat în mod direct, realizând și secretariatul, în editarea revistei de conservare și promovare a culturii tradiționale „Țara de Sus”, din care au apărut de-a lungul celor treisprezece ani de existență cincizeci de numere.

Concursul Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XXXVII-a

Cea de a XXXVII-ea ediție a Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani, în colaborare cu Societatea Culturală „Raluca Iurașcu” Vorona, Fundația Culturală „Hyperion-c.b.” Botoșani și cu parteneriatul Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova, precum și al editurilor Cartea Românească, Junimea, Timpul, Charmides, Eikon, Princeps Multimedia, Alfa, 24 de ore și al revistelor de cultură „Convorbiri literare”, „Familia”, „Viața Românească”, „Poesis”, „Euphorion”, „Vatra”, „Steaua”, „Scriptor”, „Poezia”, „Ateneu”, „Argeș”, „Bucovina literară”, „Expres cultural”, „Hyperion” și „Țara de Sus”, este dedicată Centenarului Marii Uniri a României și va avea loc în cadrul celei de a 50 ediții a „Zilelor Eminescu”, în perioada 15-17 iunie 2018 după următorul program:

15 iunie – Sosirea invitaților;

– Ora 18, sediul Reprezentanței Botoșani a Filialei Iași a USR: jurizare;

16 iunie, ora 10: Finalizarea jurizării, întocmirea procesului verbal;

– Ora 14,30 – Deplasare la Vorona, Joldești – Decernarea premiilor „Porni Luceafărul...”

– Recitalul laureaților; prezentare de cărți și reviste; prezentarea antologiei „Porni Luceafărul...”

XXXVI. Spectacol oferit de Societatea culturală „Raluca Iurașcu” Vorona

– Recitalul poezilor invitați – „Poeți români la Eminescu acasă”

– Acordarea premiului „Hyperion”, în cadrul recitalului „Poeți români la Eminescu acasă”

– Pelerinaj la schitul și mănăstirea Vorona, la Stejarul lui Cuza și la Schitul Sf. Onufrie

– Ora 21 – terasa Hotelului „Rapsodia” Botoșani – Recital „Poeți români la Eminescu acasă”

17 iunie, orele 10,30 – 20,00: recitaluri de poezie: Centrul istoric – Biserica Uspenia; Parcul Eminescu.

– Ora 14,30 – Pelerinaj la Ipotești: recital la lac.

– Plecarea invitaților.

Sunt invitați: Cassian Maria Spiridon, Lucian Vasiliu, Marius Chelaru, Adi Cristi, Valentin Talpalaru, Daniel Corbu, Nicolae Panaite, Arcadie Suceveanu, Leo Butnaru, Liviu Apetroaie, George Vulturescu, Ioan Moldovan, Ioan Radu Văcărescu, Călin Vlasie, Dumitru Augustin Doman, Nicolae Oprea, Sterian Vicol, Radu Florescu, Nicolae Sava, Vasile Tudor, Gavril Țărmure, Ion Mureșan, Ioana Diaconescu, Marian Drăghici, Ioan Pinte, Alexandru Ovidiu Vintilă, Dan Vâță, Victor Munteanu și Gellu Dorian, Nicolae Corlat, Vlad Scutelnicu, Mircea Oprea, Dumitru Neșanu, Gabriel Alexe, Cezar Ciobăcă, George Luca, Cristina Prisăcariu-Șoptea, Nina Viciriuc, poeți și esești laureați ai Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”

Rezultatele Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XXXVII-a, 15-17 iunie 2018, Botoșani

Juriul celei de a XXXVII-a ediții a *Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”*, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani, format din: **Călin Vlasie, Lucian Vasiliu, Cassian Maria Spiridon, Daniel Corbu, Gavril Țărmure, Ion Mureșan, Valentin Ajder, Marian Drăghici, George Vulturescu, Marius Chelaru, Vasile Spiridon, Dumitru Augustin Doman, Sterian Vicol, Ioan Moldovan, Ioan Radu Văcărescu, Adi Cristi, Nicolae Panaite, Alexandru Ovidiu Vintilă, Nicolae Sava, Arcadie Suceveanu, Leo Butnaru, Nicolae Corlat, Gellu Dorian**, avându-l ca președinte pe **Nicolae Oprea**, în urma lecturării lucrărilor sosite în concurs, a decis acordarea următoarelor premii: **SECȚIUNEA CARTE PUBLICATĂ**: Premiul „Horațiu Ioan Lașcu” al Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România – poetei **Carmen Secere**, pentru cartea *Aproape fericirii*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2018; Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova poetului **Samuel Pascariu** pentru cartea *Eroare*, Editura Smart Publishing, București, 2017. **SECȚIUNEA MANUSCRIS**: Premiul Editurii Cartea Românească și al revistelor „Viața Românească” și „Familia” – **Veronica Ștefanet**; Premiul Editurii Junimea și al revistelor „Vatra” și „Scriptor” – **Alin Ionuț Ghiorghies**; Premiul Editurii Timpul și al revistei „Convorbiri literare” – **Nadin Ghileschi**; Premiul Editurii Eikon și al revistei „Euphorion” – **Rodica Gotca**; Premiul

Editurii Princeps Multimedia și al revistei „Feed back” – **Mediana Stan**; Premiul Editurii Charmides și al revistei „Verso” – **Ruxandra Voica**; Premiul Editurii 24 de ore și al revistei „Simpozion” – **Elena Ștefania Trâncă**; Premiul Editurii Alfa și al revistei „Expres cultural” – **Vlad Berariu**; Premiul revistei „Antiteze” – **Elena Ailenei**; Premiul revistei „Argeș” – **Iustin Butnariuc**; Premiul revistei „Poesis” – **Andra Antonia Mihăilescu și Alberto Păduraru**; Premiul revistei „Poezia” – **Gabriela Tofan și Bianca Avram**; Premiul revistei „Ateneu” – **Diana Diaconescu**; Premiul revistei „Porto Franco” – **Teodora Vlădianu**; Premiul revistei „Hyperion” – **Ioana Bulancea și Iuliana Gugeanu**; Premiul revistei „Bucovina literară” – **Maria Alexia Roșu**; Premiul revistei „Țara de Sus” – **Alexandra Nicandra Oniciuc, Adelina Paiu și Alin Mirel Ciornei**. **SECȚIUNEA INTERPRETARE CRITICĂ A OPEREI EMINESCIENE**: Premiul revistei „Poesis” – **Violeta Zamfirescu-Bârsan**; Premiul revistei „Hyperion” – **Maria-Teodora Pitrop**. Decernarea premiilor a avut la loc în ziua de 16 iunie 2018 la Conacul Iurașcu din Joldești, Vorona, unde poeții invitați au susținut un recital sub genericul „Poeți români la Eminescu acasă”. În cadrul acestui recital a fost decernat poetului **Arcadie Suceveanu** *Premiul Hyperion pe anul 2018*, acordat de Fundația Culturală „Hyperion-c.b.” De asemenea, membrii Societății culturale „Raluca Iurașcu” din Vorona au susținut un program artistic impresionant. A urmat un pelerinaj la Schitul Vorona.

Rezultatele Concursului național de interpretare a piesei de teatru într-un act „Mihail Sorbul”, ediția a XXVI-a

Juriul celei de a XXVI-a ediții a **CONCURSULUI NAȚIONAL DE INTERPRETARE A PIESEI DE TEATRU ÎNTRU-UN ACT „Mihail Sorbul”**, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani, desfășurat la Săveni în perioada 9-11 noiembrie 2018, format din: **Mircea**

Oprea-președinte și **Florin Aionițoaie, Andrada Corlat, Valentin Talpalaru și Gellu Dorian**, membri, vizionând cele zece spectacole înscrise în concurs, a decis acordarea următoarelor premii:

- Premiul I pentru cel mai bun spectacol și Trofeul festivalului

Drama Club – Colegiul Național „A.T. Laurian Botoșani” – pentru spectacolul **Deșteptarea primăverii**, adaptare după Frank Wedekind, regia și scenografia Mirela Nistor.

Nominalizări:

– **Drama Club** – Colegiul Național „A. T. Laurian” Botoșani – pentru

Deșteptarea primăverii, adaptare după Frank Wedekind, regia Mirela Nistor;

– **Atelierul de teatru** – Colegiul Național „M. Eminescu” Botoșani – pentru **Alice**

în Țara Minunilor, adaptare după Lewis Carroll, regia Lenuș Teodora Moraru;

– **Trupa Alter** – Liceul Pedagogic „N. Iorga” Botoșani – „Prințesa și abulicii”, adaptare după „Prințesa și porcarul” de Dumitru Solomon.

● **Premiul pentru cea mai bună regie:**

Lenuș-Teodora Moraru – pentru regia spectacolului **Alice în Țara Minunilor**, adaptare după Lewis Carroll.

Nominalizări:

Lenuș-Teodora Moraru – pentru regia spectacolului **Alice în Țara Minunilor**, adaptare după Lewis Carroll;

Cezar Amitroaei – pentru regia spectacolului **Prințesa și abulicii**, adaptare după **Prințesa și porcarii** de Dumitru Solomon;

Silvia Răileanu – pentru regia spectacolului **Ultimul Godot** de Matei Vișniec.

● **Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol masculin:**

Șerban Lazarovici – pentru rolul Melchior – din spectacolul **Deșteptarea primăverii**, regia Mirela Nistor.

Nominalizări:

– **Șerban Lazarovici** – pentru rolul Melchior din spectacolul **Deșteptarea primăverii**

– **Cosmin Alupoae** – pentru rolul Taximetristul din spectacolul **Let.s play** de Ana Cucu Popescu, regia Flori Nechifor;

– **Raul Ipate** – pentru Fenol din spectacolul **Prințesa și abulicii**, regia Cezar Amitroaei;

● **Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol feminin:**

– **Ana Maria Rusu** pentru rolul Alice din spectacolul **Alice în Țara Minunilor**, regia Lenuș-Teodora Moraru

Nominalizări:

– **Ana Maria Rusu** – pentru rolul Alice din spectacolul **Alice în Țara Minunilor**, regia Lenuș-Teodora Moraru;

– **Alexandra Mandraburcă** – pentru rolul Wendla din spectacolul **Deșteptarea primăverii**, regia Mirela Nistor

– **Maria Brăneanu** – pentru rolul Trecătorul din spectacolul **Ultimul Godot**, regia Silvia Răileanu.

● **Premiul pentru interpretarea unui rol episodic:**
– **Ama Beschieru** – pentru rolul Ilse din spectacolul **Deșteptarea primăverii**, regia Mirela Nistor

Nominalizări:

– **Laurențiu Onciu** – pentru rolul **Fratele lui Dănilă** din spectacolul **Dănilă Prepeleac**, regia Simona Aiacoaboae;

– **Ruxandra Muraru** – pentru rolul Pisica din Alice în **Țara Minunilor**, regia Lenuș-Teodora Moraru;

– **Ama Beschieru** – pentru rolul Ilse din spectacolul **Deșteptarea primăverii**, regia Mirela Nistor

● **Premiul special al juriului:**

Școala de arte Grățiești, Republica Moldova – pentru spectacolul **Doi câte doi** de Nicolae Costenco, regia Ion Coșeriu

● **Mențiuni:**

– spectacolul **Simbioza** – trupa de teatru **Mirage** al Casei de Cultură

„Mihai Ursachi” din Iași, regia și scenografia Radu Mihoc;

– **Cosmin Alupoae** – pentru rolul Taximetristul din spectacolul **Let.s play**, regia Flori Nechifor;

– **Laurențiu Onciu** – pentru rolul fratele lui Dănilă din spectacolul

Dănilă Prepeleac, regia Simona Aiacoaboae;

– **Vasilica Radu** – din spectacolul **Delir în doi, în trei, ... în câți vrei**, regia Vera Nacu.

Juriul celei de a XIII-a ediții a Concursului Național de Creație a Piese de Teatru într-un Act „Mihail Sorbul”, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, în parteneriat cu Primăria Orașului Săveni, format din **Gellu Dorian**, președinte, **Mircea Oprea** și **Florin Aionitoaie**, membri, în urma lecturării celor 11 de piese de teatru sosite în concurs, conform regulamentului, a decis acordarea următoarelor premii:

– Premiul I – **Horia Dulvac**, pentru piesa *Muzeul avortonilor*

– Premiul II – **Viorica Angela Borisov**, pentru piesa *Ultima dintre sibile*.

– Premiul III – **Dorina Bălan**, pentru piesa *Și-apoi să mergem la război*.

– Premiul Special al juriului – **Mihai Gligan**, pentru piesa *Despre praf și alte specii de pești*

Organizatorii, de comun acord cu membrii juriului, au decis ca piesele de teatru:

– *Trecând prin ziduri*, de Edith Negulici

– *Realitatea paralelă*, de Lazăr Popescu

– *Ziua mondială a scorțișoarei*, de Tincuța Horonceanu Bernevic

– *Azi ești, mâine nu ești*, de Daniel Zahiu

– *Stafide și brioșe sau Unde a dispărut biblioteca*, de Andra Antonia Mihăilescu să fie selectate pentru publicarea în antologia ediției a XIII-a a concursului, precum și în revistele „Hyperion” și „Țara de Sus”.

Gellu DORIAN

Folclor coregrafic din Țara de Sus, volumul II

Mihai Chelărescu se dovedește și prin această nouă lucrare de specialitate, *Folclor coregrafic din Țara de Sus, județul Botoșani*, volumul II, un împătimit al acestei tradiții, care a ajuns pînă la noi pas cu pas, pași analizați și transcriși acum atent de coregraful al cărui har se face afirmat încă o dată. Astfel, prin preocuparea sa de zi cu zi, Mihai Chelărescu dorește să valorifice fiecare zonă a județului Botoșani, inclusă în arealul Țării de Sus a Moldovei. Faptul că include în acest nou op dansuri populare, multe dintre ele cunoscute și popularizate, unele dintre ele, și de înaintașul său, coregraful Vasile Andriescu, categorisite pe circulații, generale și zonale, dovedește acribia acestui profesionist al jocurilor populare tradiționale botoșănene. Este aici o dorință de a scrie un alt fel de istorie a gestului coregrafic, al dansului care l-a însoțit pe țăranul român din această subzonă etnofolclorică a Botoșanilor de cînd se știe el. O astfel de conservare și promovare, prin semne coregrafice încetățenite de acum, reprezintă o cale de transmitere generațiilor viitoare aceste jocuri populare, preluate din moși strămoși doar prin transmitere liberă, întâmplătoare, haotică. Acum, așezate în pagină de carte, vor rămâne așa cum trebuie jucate cu diverse ocazii.

Fiind prezent în mai toate festivalurile, urmărind formații de dansuri populare, în suite diverse, Mihai Chelărescu a observat, chiar și la cele mai apropiate de profesionalism, alterări, deformări și preluări greșite ale pașilor de dans, de la cele mai simple la cele mai complicate. Și astfel, cu știința sa, nu la îndemîna prea multor instructori de dans, a încercat și a reușit să corecteze multe dintre aceste jocuri populare. Și noua sa culegere face acest lucru, completând zonele din arealul tradițional, în această privință, ale județului Botoșani.

Astfel, ca în precedentă lucrare, structurată pe capitole explicativ-teoretice și practice, Mihai Chelărescu, având în vedere dansurile populare din mai multe localități din județul Botoșani, face o împărțire exactă, în funcție de circulația acestora. Și anume, jocurile care au o anume interferență zonală, fiind prezente și în alte zone folclorice, le include în categoria „generală”, cum ar fi *Bătuta*, *Hora*, *Rusasca*, *Sârba* și *Țărăneasca*, explicate succint în descrieri referențiale, cu trimiteri la cei care s-au ocupat în diverse locuri de cercetarea lor. O a doua categorie, „zonală”, ce ține doar de specificul unei anumite zone, de geneza acestora, cum ar fi *Bătrâneasca*, *Chindia*, *Ciobănașul*, *Corăgheasca*, *Rața*, *Trilișeștii*,

de asemenea și ele prezentate succint, cu referințe clare ale cercetării lor pe teren. O altă categorie, a treia, este „locală”, care circulă pe spații restrânse, cu denumiri sugestive, cum ar fi *Ițele*, *Gâza*, prezente în Vorona, *Șotișa*, *Jidăucuța*, prezente la Frumușica, *Gândul mâtei*, la Șendriceni, *Oira*, la Mihăileni, *Merișorul*, la Avrămeni, *Sârba cu năframă*, la Flămânzi, *Morișca* și *Coada cioarei*, la Hănești sau *Șoticu-n patru*, la Cristinești. Și, în fine, o a patra categorie, cea de „rezonanță străină”, de influență, care ar fi „rezultatul firesc al contactelor ce au existat între români și grupurile etnice”, cum specifică autorul, enumerând câteva, cum ar fi *Cazaciocul*, *Lander*, *Polca*, *Mazurca*, *Jidăucuța* sau *Ciocanul și nicovala*. Toate aceste categorii sunt, în fapt, preluate de autor, ca susținere a cercetării sale în transcrierea coregrafică a dansurilor populare din județul Botoșani, din *Caietele Arhivei Național de Folclor*, apărute sub îngrijirea Prof. Univ. Dr. Ion H. Ciobotaru, botoșănean de origine, cunoscător în detaliu a acestei zone folclorice.

În noua sa lucrare, maestrul coregraf Mihai Chelărescu se ocupă de dansuri din mai multe localități din județul Botoșani, cum ar fi *Batista*, prezent pe Valea Siretului, dar și în Flămânzi, Tudora, Vorona și Sarefinești; *Brașoveanca*, cu o prezență constantă pe Valea Prutului; *Buchetul*, la Dobârceni, *Chindia*, în zona periferică Botoșanilor, la Costești-Răchiți, *Coada cioarei*, la Hănești și așa mai departe, parcurgând cu migală tot județul prin localități ca Suharău, unde găsește și transcrie coregrafic jocurile populare *Corbușorul* și *Hora bătrâneasca*, ori la Mihăileni jocul popular *Ilenuța*, la Călărași, jocul de influență estică, *Ruseasca*, la Albești, *Sârba de hang* și altele. Toate cele douăzeci de dansuri antologate coregrafic aici au la bază transcrieri muzicale, fără de care nu se poate concepe o așezare în pagină de carte a dansurilor populare, de regretatul Constantin Lupu, de Mihăiță-Vlăduț Chelărescu și Marius Martinaș.

Cu această nouă lucrare de transcriere coregrafică a dansurilor populare din județul Botoșani, maestrul coregraf Mihai Chelărescu contribuie în mod concret la îmbogățirea patrimoniului zonal al culturii tradiționale vii, scriind pagini de autentică valoare pentru conservarea și transmiterea pe mai departe a unor valori care altfel s-ar fi pierdut sau s-ar fi transformat în altceva, în improvizatii, așa cum se pot vedea adesea în repertoriul unor formații de dansuri sau cu diverse ocazii în comunitățile din județul Botoșani și nu numai.

Adelina PAIU

Motto-ul meu: Nu pași spre infinit cu pași repezi, ci cu pași siguri, căci poezia este soluția ce te așteaptă cu brațele deschise pentru a te lua cu dansa în lumi contigente, reale, ori în lumi reci, ale ideilor.

Nu mă uita...

Dragă codruțule, cu tine o aștept de-o viață,
Mereu rămân singur și am doar speranță
Dar cât oare voi mai aștepta anotimpul înșorit?
Căci inima mea e întunecată, culoare de nedespărțit...

Te rog, codrule, ascultă-mă acum
Ascultă-mă când inima mea e pe-un ultim drum...

Nu mă uita,
Am fost cândva doar pentru ea
Doar liniștea mă cuprindea
Salcâmi înalți mi-o arătau
Iar visele mi-o apărau.

Sau uită-mă,
Așa cum m-a uitat și ea
Un fior adânc mă surprindea
Cu jale și c-un dor nebun
Am rămas singur pe drum.

Nu mă uita,
Dragule, eu am s-o iubesc până am să mor
Pe lumea asta am ajuns un călător
Al tău Eminescu, al ei nu mai sunt
Totul pare-ntunecat în acest destin crunt.

Ca un final înghețat de inima bună
Vreau să nu uiți de mine și să vorbești la lună
Vreau să trăiești frumos și să te vadă codrul
Căci tu îmi vei fi mereu antidotul.

Speranță

Tot ce simți acum pare uitat de lume?
Ai grijă să n-ai grijă și nu lăsa urme.
Ai grija de tine, de corpul-ți îngeresc,
Pentru că tot ceea ce-ai făcut e omenesc.

Nu ai greșit, ba chiar ai avut putere
Să zâmbești, să eviți orice părere
Care te-ar fi putut opri să mai sperii
Că într-o zi viața va fi fără dureri.

Nu uita că mâine poate fi ziua cea mare
În care nu va mai exista visare,
În care vei avea șansa să o iei de la început,
În care vei avea tot ce n-ai avut.

Adio...

Te vreau acum, aici lângă sufletul meu delicat

Hai să uităm că am avut vreun moment tensionant,
Hai să ne strângem în brațe ca și cum deja am uitat
Și hai să ne marturisim iubirea fără de păcat...

Te vreau acum, aici lângă trupu-mi sărac
Hai să ne privim adânc în ochi și să
ne reîndrăgostim treptat
Hai să-ți aflui cel mai adânc secret și-ndepărtat
Și hai să rămânem uniți pe veci, fără vre-
un gând întunecat...

Hai, trezește-te, Adio, te-a uitat!

Tristețe pentru amintiri

Tristețea-mi-neacă gândurile,
Pe-ale ei valuri mă duce
Și-ajung pe-un drum pustiu, copile
Unde simt că toți vor doar să judece.
Rugându-mă cât stau acolo să mai văd acea privire
Plâng continuu-n neștire.
Vai, ai uitat câte ruine sunt acum?
Nu mai ești pe drum
Nu te mai zăresc nicidecum
Nici când vreau să te iubesc
Nici când vreau să-nnebunesc.
Îmi vine-n minte o amintire
Orbesc de-a ei strălucire.
Atunci o tristețe nemărginită mă-conjoară
Măcar nu e prima oară...

A fost și nu va mai fi

Îngânare și tăcere
Asta e cea mai mare durere.
Doare, poate încă prea tare
Suferință, alintare
Prejudicii, nu crezare!
Tu nu știi că doare?
Nu simți vibrația inimii mele?
Nu simți câte vise rele...
Nu simți valurile mării
Nu-mi simți inima-n pustietate
Nu simți vorbele iertării
Nici măcar nu știi ce-i, singurătate?

Te vreau...tot asta îți repet
Îți spun că totul se duce-ncet
Dar mereu aștept, ș-aștept
Să-mi curgă lacrima pe piet
Să mă întind lin pe covor
Și apoi să știi că te-am iubit enorm
Indiferent de vorbele lor...
Mă înec în al tău dor și nu e de decor.
Încă am vise dulci cu amândoi
Dar parcă mereu am fost într-un război,
Pe care l-am câștigat victorios
Nopti de-a rândul armonios.

Dulce si vioi

Fii cu mine,fii cu noi
Dulce și vioi...

Vino-n păduricea noastră
Unde noi stăteam odată
Căci căldura sufletească
Nu poate fi ca o fereastră,
Nu o poți da afară
Și învinge orice boală.

Florile se rupeau, petalele rămâneau
Rămânem și noi?
Hai sa rămânem, să cugetăm,să învățăm cum erau
Cum erau buzele tale atunci
Atât de aromate și le gustam, parcă din ce-n ce mai dulci
Rămânem și noi?

Te vreau acum și pentru totdeauna
Nu vreau sa mă mint întruna
Ca vei fi la poarta mea
Și mă vei striga
Chiar și din pădurice,unde apa curge lin
Aud susurul divin și văd cerul cel senin.

Nu-l mai văd acum, el capătă nuanțe piperate
Parcă țipă-ntr-o liniște cu strigări deșarte,
Iar ploaia din când în când
Mă cheamă să-ți zic al meu gând
Căci tu ești pentru mine, doar o amintire
Doar un strop de fericire, doar un vis în urmărire.

Fii cu mine,fii cu noi
Dulce și vioi.

Mă-ntreb...

Mă-ntreb în repetate rânduri dacă
Am greșit și este vina mea,
Am o fire delicata,
Ori cine mă va mai înțelegea?

Mă-ntreb în repetate rânduri unde
S-a rupt o parte din mine
Poate odată cu tine,
Căci simt amintirile noastre plângânde.

Mă-ntreb în repetate rânduri ce
Ce s-a ales de mine? De noi?
Trecem ca doi străini goi, deloc eroi
Și simt ca inima mea doar zace.

Mă-ntreb în repetate rânduri de ce
Toate persoanele par eratic
Spre o direcție necunoscuta,
Departa de mine, fire tăcută.

Tabloul naturii eterne

Trăgeam adânc în piept guri nesfârșite de liniste, doar privește
Îneacă-ți gândurile, supărările, uită de tot ce îți lipsește,
Pășind spre altă lume prin iarbă sălbatică, privind neobosiți cerul
Nici nu mi-am dat seama cum m-a cuprins deodată gerul
Absorbită de asfințit, încurcată cu puf de papadie răspândit în urma mea
Privirea ta calmă, pierdută în zari printre nori și amintiri, mă urmarea

Sentimentul pierdut de acasă și un strop de regret
Ținut ascuns de lume, durerea ți-e un veșnic secret
Aș sta aici o viață întreagă departe de supărări și dramă
Decat într-un scenariu stupid, ajungând o poza uitată într-o ramă
Mai bine parte dintr-un tablou presărat cu vise și priveliști întinse-n fața noastră
Deja facem parte din natură, absorbiți de culorile zărite la fereastră.

Anotimpurile inimii

E vară, dar inima mi-e mai gheață ca niciodată,
Te vreau lângă mine acum și totodată,
Să simt trecutul nostru, și viitorul flămând
De amintiri noi, fără sa mai plâng.

E toamnă.. și care e schimbarea?
Tot stau aici și-ți aștept chemarea
Afară tună și viscoalele mă-nțeleg
Și pana nu vii, tot mai am acel regret.

Aștept în disperare și primavara-i vie
Fericirea mea pare o fantezie,
Un lucru nebunesc căci stau și mă gândesc
Dacă mai există șansa să zâmbesc.

Am obosit să mă gândesc la anotimp,
Așa ca-nșir tot fără să mai respir.
Inima începe sa bată tare; vântul nu mai pare o alinare
Și lacrimile curg necontrolate; furtuna mi le face disperate
Vântul și furtuna din inima mea, ori de afară?
Căci se îmbrățișează între ele, și-și zic:

„Tu ești viață, ești lumină,
Tu ești soare, ești senină,
Fii acum ce-ai învățat,
Fii acum ce-ai demonstrat,
Că puterea e a ta
Mergi pan' la capăt cu ea! “

Antidot

Scriu și scriu iar... despre dor!
Cred că este-nșelător
Poate este doar o stare

Poate nu mă țin eu tare
De iubirea ce ți-o port
În secret aș vrea să scot
Cuvinte dulci,omenești...
N-o să mai vreau să mă trezești
Decât cu zâmbetul tău fin
Ca să te sărut divin
Și să te privesc pasional,
Dar de fapt,nu e normal
Că ceea ce simt și vreau
Există-n paranormal...
Codri verzi, frunze uscate
Răspundeți-mi, fiecare-n parte
Dați-mi motive ideate,
Dați-mi răspunsuri deșarte
Încotro tot cer eu totul
Numai el e antidotul...

Inima...

Emană căldură, emană tristețe
Emană ceva numit „naturalețe“
Zâmbet trist și față pură
Ochi adânci și salvatori
Ei nu știu ce-i aia ură
Nu știu cum sunt anii, trecători?
Uneori trec greu, alteori ușor
Uneori e izbitor, înfiorător
Alteori... ochii lui din nou apar
Iar tristul meu zâmbet banal
Devine fericit și amăgit,
Devine ceva ce nu s-a mai întâlnit
Adică...putere și speranță
Ce mă invită la vechea dorință formată
Care trebuia să dispară și să rămână în trecut
Pentru că doar în prezent vreau să mă mai uit.

Încredere în propria-ți persoană

După atâtea demonstrații, am
ajuns complet dezamăgită
Nu știu ce e cu mine, poate sunt doar obosită,
Poate vreau să rămân izolată și să nu mă pierd în lume
Care m-a făcut să trec prin multe traume.

Întâi mi-a arătat cum încrederea dispare
În momentele în care ai nevoie cu disperare
De cineva care să fie mereu acolo lângă tine
Să te susțină și să aibă grijă să-ți fie bine.

Apoi am învățat cum e să fii independent
Să nu crezi că vreo persoană îți e medicament
Sau ca vreuna e mai presus de propria-ți ființă
Trebuie doar să ai credință.

Și în sfârșit am ajuns la a mea concluzie
Că dacă nu crezi întâi în tine, totu-i o iluzie
Că doar să fii naiv vei mai repeta
Aceleași greșeli ce te vor tenta.

Fluturi

Tu?
– Noi, amândoi.
Fluturi?
– De-nceput și doar atât.
Un viitor?
– Că eu mă prăbușesc de al tău dor.
Melancolia?
– E încă vie și va să fie
Dată afară și să nu mai apară!

Ploaia

Plouă cu stropi de nostalgie, dar to-
tuși văd și unul diferit
Unul plin de culoare și pigmentat, pare că-i fericit.
Iar când el dispare, începe să tune și fulgere
Nu te mira acum, când sentimen-
tele nu mai sunt neutre,
Când ele au prins contur alături de inima ta,
Căci simt că întunecimea va cuprinde toată bolta.
Și nu numai atât, pare că nu se va mai termina vreodată
Acest spectacol plin de uragane și totodată,
Mai lasă-mă să simt că mă iubești
Încă o dată...de ce te grăbești?

Dorul

Oh, ducele meu fin!
Vin și doru-ți alin
Vin și vin a mia oară
Vreau doar să te văd diseară...

Vreau să-mi spui că mori de dor
Că fulgii cristalini de pe covor
Nu sunt altceva
Și că inima ta, nu vrea pe altcineva...

Vreau doar soarele-ți să-l văd
Să surprind zâmbetul gol
Și trupul îngeresc să-l simt domol
Cum sta întins pe așternutul meu de dor....

Adio...

Te vreau acum, aici lângă sufletul meu delicat
Hai să uităm că am avut vreun moment tensionant,
Hai să ne strângem în brațe ca și cum deja am uitat
Și hai să ne marturisim iubirea fără de păcat...

Te vreau acum, aici lângă trupu-mi sărac
Hai să ne privim adânc în ochi și
să ne reîndrăgostim treptat
Hai să-ți aflu cel mai adânc secret și-ndepărtat
Și hai să rămânem uniți pe veci, fără
vreun gând întunecat...

Hai, trezește-te, Adio, te-a uitat!

Alexandra Nicandra ONICIUC

Motto: Când ai nevoie de o pauză de la lumea în care trăiești, creează-ți o lume nouă.

Cerul roșu

Albastrul cer e roșu
ca focu-arzând în sobă
în aste zile sobre
de ianuarie,
iar inima mi-e neagră
ca praful de cenușă,
suflul fierbinte, pielea arsă.

Fulgii dansează,
jelesc suflați de vânt,
lacrimi îngheață,
ochii se topesc.

Oameni se clatină în întuneric,
copii se prind de degetele mamelor,
un bătrân se sprijină nesigur în baston
și râde: un trup încovoiat,
o față fără ochi.

Doar animalele mai simt,
simt scânteile Sfârșitului
târându-se;
în zadar evită fetele
atingerile aspre ale
umbrelor desprinse de pe ziduri.

Se stinge urletul copoilor:
arătări demne de milă,
înfigeți-vă colții-n carnea-mi arsă,
lăsați veninul să curgă
căci ceru-i roșu, roșu,
iar inima-mi-i moartă!

Lux (lumina din ochii orbului)

Apusul de soare apasă inima
ca o copilărie nimicită prea devreme,
când ești lipit de treptele reci din fața blocului
sorbind dulcea otravă a înghețatei la 50 de bani
și lacrimile joviale.

Mă dau în leagăn ca un nebun
așteptând să ating norii,
să-i șterg din Rai cu buretele cu care ștergeam
problemele la geometrie,
să mă înțep cu acul mamei
și să modelez apa în care picură suc de roșu,
să fac din ea o inimă nouă
nepătată de apusul oranj de soare.

Ai uitat că plouă
Și mi-ai zis că nu sunt fată sau băiat,
ci o fantomă mohorâtă din cărțile de colorat
cu Snow White...

mă gândeam că ți-aș răsuci cuțitul în rană
ca să adormi și să visezi prințese
cu rochii și volănașe, păpuși de porțelan,
dar tu ai desenat un monstru care a devenit
partenerul meu de dans,
al omului cu picioarele strâmbe,
deci umblu prin deșert cu ștreangul la gât
lovind cu tălpile în nisipul fierbinte.

Noaptea înghite universul,
se aud râsete printre umbre,
nefericiți care își rad carnea de pe oase
cântă <te văd, te văd!>...

te văd și eu la televizorul defect din
mintea-mi încurcată
dormind pe treptele din fața blocului &
primind mândru sărutările câinilor.

Joc în miez de noapte

Ascultă ceasul ce ticăie departe,
Ca o inimă ce bate,
Când luna le șoptește copiilor,
Iar stelele îi șoptesc lunii.

Ascultă pașii bătătorind firele de iarbă
Și suflete alergând în noaptea albă,
Cu râsetele clinchete de clopoței,
Obrajii roși; copii frumoși
Jucându-se cu viața,
Legând-o, rotind-o, fugărind-o.

Ascultă vântul șuierând
Și greierii cântând
Balade de iubire;
Din ochi fantasmagorici
Sclipeșc lacrimi amare.

În răceala nopții,
Copii joacă „Jocul Morții”
Lăsându-se în voia sorții.

Mulțumiri

Mulțumesc pentru lacrimile șterse,
Pentru bunătate,
Pentru că mi-ai dat milă
Când am cerut iubire
Și-ai aruncat un surâs trist
Când ți-am cerut înțelegere,
Prietene.

Frumoasă e imaginea
Din cea oglindă spartă:
Bărbatul tânăr, fericit;
Ciudat cum ochiul uman
Tremură în teroare.

Atingi pielea zbârcită,
Chipul mutilat.

Buzele uscate,
Părul cărunt,
Trupul răsucit.

Mi-ai dat un picior
Pentru ciotul de carne,
Mi-ai dat o mână
Pentru rana sângerândă;
Mi-ai dat un colț de pâine
Și o odaie izolată,
Deși am urlat pentru
O îmbrățișare, un umăr
O sărutare.

Deci mulțumesc, străine,
Dragă domnule,
Pentru zadarnicele strădanii
De a ne strânge
Într-o jalnică odaie pe noi,
Eșecurile naturii!

Fata Vară

Ai buze roșii
Ca cireșele coapte,
Iar ochii-ți sunt de sticlă,
Amețitori ca valurile.
Albastrul lor metalic
Parcă desprins din mare
Mă trage-n adâncime
Și-o fac să par-un lac,
O băltoacă pitică.
Înot în ei,
În vraja lor,
Înot în Marea Neagră,
Și pieptan părul auriu
Ca spicele de grâu.
Iau mâna mică și fragilă
Cu-atingerea ca de mătase.
O strâng la piept,
Ascult cântarea
Clinchetului de clopoței,
Apoi mă las purtat din nou
De curenții sălbateci
Și mireasma de sare,
Sărutând ochii pătimași
Ai copilei cu buze roșii
Ca cireșele coapte.

Omulețul albastru

Dimineața, am făcut un pas către fereastră,
Și-n timp ce priveam prin sticlă la lume
Am zărit un omuleț cu pielea albastră,
Cu ochii de cărbune,
Cu buze de gumă ce-mi arcuiiau numele.

Mă holbez la el, iar el la mine,
Îi fac semn, însă nu răspunde.
Îl văd în curte, se joacă cu florile
Ținându-și în mână inima de gheață;

Un omuleț albastru cu inimă albastră
Într-o verde zi de vară.

Nici copacii nu-l alină,
Plângând cu lacrimi de cristal
Deasupra unui petec uscat, gol,
Unde alte flori vor crește
Dansând prin frunze și nămol
Și fulgi de nea curată.

Parcă-l văd peste-un deceniu
Fixând odaia-mi cu ochii de cărbune,
Cristale încă șiroindu-i pe obraji,
Încă strigându-mă șoptit pe nume.
Dar nu voi fi aproape
Pentru a-i răspunde.

Voi fi trecut oceanele
C-o plută de iubire,
Iar munții cei sihaștri
Cu aripi de speranță.

El va rămâne-acolo,
În colțul minții mele,
Privindu-mă cu jale
Și așteptând mereu,
Căci dincolo de mască
Își cunoaște secretul:
Că el i-un ciob din mine,
Iar eu un ciob din el.

Coșmaruri dulci

Mi-é frică să adorm,
Să-nchid ochii,
Să am încredere în întuneric
Și în ce aduce.
E casa monștrilor
În nopțile în care luna
Moare,
Iar după colț pândesc
Iluzii.
Punând geană pe geană
Văd rânjetul scârbos,
Văd ochii-nfomețați
Ai unui tigru
Și simt suflul de gheață,
Tremurul cărnii vii,
Coșmarurile grele
Ale nopții.

Ceasul ticăie.
Minute. Zile. Ani.
Copilăria trece
Și nu se mai întoarce,
Iar inima din piept
Se face tot mai rece
De singurătate...

Ce amuzantă-i

Cruda realitate.
Ce amuzant e faptul
Că oricând m-aș întoarce
În acele coșmaruri,
Dulci coșmaruri
Din anii cei mai
Fragezi,
Ca să mă simt din nou,
Fie și doar o dată,
Copilul fericit
Care am fost
Odată.

Numără stelele

Un copil a rupt Timpul
când și-a distrus păpușa preferată,
o cârpă șifonată
cu nasturi de tăciune-n loc de ochi
și zâmbetul o roză ață deșirată.

Câte secrete știe draga de ea
și câte lacrimi i-au pătat rochița,
cât a dansat, a râs și-a alinat
inima tocită a micului martir
ce-o leagănă cu jale
și-o pune în coșciug.

Timpul e rupt,
iar din gaură ies vise
înșiruite la marginea prăpastiei;
Luna suspină;
umbre numără stelele care-L cos
ca pe un urs de catifea.

Una, două, trei,
Pământul se învâрте invers...

patru, cinci, șase,
Soarele sărută Luna...

unsprezece, o mie, nouăzeci și nouă...

Îngerii surâd cufundați în
dulceața norilor
privind cum adulții deschid ochii
către o realitate cenușie;
întunericul se contopește cu lumina,
iar ei, atrași de lacunele spațiului,
numără stelele.

Raze de Soare

Privesc mâna-ți rozalie
memorând frântele liniei,
dealuri, hopuri,

munți și valuri,
spuma mării cea turbată
scrijelite-n pielea fină
de păpușa animată.

Aspre cicatrici la suprafață,
dedesubt o inimă frântă,
răni sângerânde,
o poate repara un ac
și-un lung, alb fir de ață?

Mici degete, fragile.
Pe unul zace un inel,
neînsemnat inel de aur,
perfect contur al unui cerc,
și înțeleg că lumea,
viața și moartea,
sunt legate de-un obiect
minuscul și neînsemnat,
strălucitor ca razele de Soare,
ornament pe o ființă muritoare.

Doi ochi

Mă pierd în strălucirea din ochii tăi,
Lungi fire de iarbă cresc în centrul pământului,
Răsaduri ale terenului cultivat.
Sufletu-ți gigantic e natura
Într-o zi de primăvară;
Se întinde spre infinit.
Nu-l pot vedea, deci este un tot.
Durerea mă ucide,
Căci tânjesc să-ți analizez ambii ochi,
Să-i sorb dintr-o privire,
Memorând fiecare linie,
Fiecare stea prăbușită în iriși;
Nu găsesc decât unul.
Stângul, dreptul,
Se ascund pe rând...
Ce risipă de magie
Că omul nu poate privi decât un singur ochi.

și soarbe din licoarea cenușie ca nămolul;
(luna fredonează ușor cântecul apelor)

Aneska ține Moartea în palmă,
Aneska ține Moartea de mână;
poartă o conversație plăcută
despre vreme și Sfârșit;
(valorile rag, bătrânul suspină)

dar el/ea nu are glugă, sau coasă,
sau un borcan cu suflete damnate,
nici plete lungi sau oase grele;

(Aneska își privește chipul în oglindă)

Alin Mirel CIORNEI

MOTTO: „Când adolescentul mai crede în cuvinte...”

Lumină

Ca un cer senin și înstelat
 Îți este rănitul suflet...
 Versurile mele cos găurile,
 Peticesc până la zâmbet...
 De câte ori n-am așteptat
 Oamenii să-mi sară-n cale?
 Dar nu au apărut ei
 Și-am fost înconjurat de animale...
 Eu încă îi aștept la mine,
 Am versurile gata pregătite
 Să vindec cum pot mai bine
 Toate sufletele necăjite...
 Vorbele mele-s zefir,
 Oricine le poate înțelege,
 Și au scopul de a-ți încălzi
 Inima-un bulgăr rece.
 De câte ori n-am auzit
 Că alții voiau un sfat?
 Dar nu-l căutau la mine,
 Deși eu i-am așteptat...
 De câte ori vorbeam...
 Puțini luau mereu aminte
 Și-au văzut câtă dreptate aveam
 În ale mele cuvinte...
 Mă simt ca un felinar,
 Ghidez oamenii cu lumină
 Deși întunericul îi vrea
 Și ei la el se-nchină...

Tăcut...

Bună! Sunt invizibil. Tu?
 De ce taci? De ce nu îmi răspunzi?
 Voit nu mă bagi în seamă?
 Nu vrei sau nu poți să mă auzi?
 Te-nvelești c-o pătură groasă,
 Căptușită bine cu ignoranță
 Pentru că, izolat fiind de restul,
 Te simți ca acasă...
 Simți căldura când
 Ești cu toți din jurul tău mai rece
 Șiștii că ești neînțeles
 Deși lumea zice că te-nțelege...
 Urăști lumina mai mult decât orice
 Pentru că aduce cu ea multă larmă.
 Iubești întunericul deoarece,
 Noaptea, lumea vrea doar să doarmă.
 Liniștea este doar un pod
 Peste care toți o să treacă.
 Dacă vor rămâne sau vor pleca,
 Ei o să aleagă...

Reflexia realității

Văd părinți ce se sacrifică pentru copiii lor
 Și sunt în stare să-și dea viața să vadă că-n viitor
 Cei pe care i-au crescut sunt realizați și fericiți...
 Părinții fac sacrificii pentru voi... voi măcar să îi iubiți!
 Alergați toți după bani, fără să vă uitați pe unde
 Și apoi vi se distruge viitorul în câteva secunde...

În goana după bani, vezi într-o groapă să nu pici
 Căci dacă ai căzut să nu mai speri că te ridici.
 Cei de sus fac bine-n jur doar pentru a vă câștiga votul,
 Ajunși unde au vrut, de la cei ce i-au votat vor lua totul
 Îngropându-i în datorii și punându-i să plătească
 Bani frumoși care în zadar o să se cheltuiască.
 Oamenii-i sacrifică pe cei din aceeași seminție cu ei
 Ca să ajungă cât mai sus și asta nu-i chiar ok...
 Mușii sunt țintele pentru că aceștia n-au curajul să se opună
 Exploatându-se țara noastră căci aici e
 mână de lucru ieftină și bună.
 Diferența dintre un copil bogat și unul sărac,
 Oricât de mult s-ar spune, nu doar banii o fac,
 Cel sărac e obișnuit cu munca multă și cu puținul
 Și din paharul plin pe jumătate, el vede doar plinul.
 Dați atenție persoanelor ce nu sunt deloc importante
 Rămânând multe mistere încă neelucidate.
 Vă concentrați pe ceva ce nu duce nicăieri
 În loc să cauți, să rezolvi, să visezi și să speri...
 Ne sunt băgate pe gât materii nefolositoare
 Pe care trebuie să le știm de parcă ne-ar da de mâncare,
 Noi ar trebui să învățăm banii să-i fa-
 cem, căci de asta e nevoie,
 Dar nu, trebuie să fim supuși, să gândim liber nu e voie.
 Ar fi bine dacă am folosi ce e în cap până nu e prea târziu
 Și nu mă refer la faptul c-aș vrea să
 văd toți oamenii cum scriu,
 Dar e mai bine să cercetăm, să gân-
 dim noi, nu să ne luăm după turmă
 Căci doar așa ne asigurăm că nu pierdem a gândirii urmă.
 Oamenii culți au orizonturi largi, oa-
 menii incuți văd doar un zid
 Și au creierul asemenea unui material rigid
 Ce nu permite absorbția noilor cunoștințe
 Și care cred că știu toate speciile de ființe.
 Pentru popularitate pe rețelele de socializare
 Nu am cuvinte să descriu de câte sunteți în stare...
 Așa noua generație în foarte rău s-a schimbat,
 Valorând în mare măsura ce e complet neimportant.
 Ați ajuns dirijați de cei ce v-au creat dependență
 Și ați devenit niște zombi ce și-au pierdut propria esență...
 Vorbesc de esența de oameni pe care ați dat-o în schimb
 Pe niște aparaturi ce vă consumă în zadar din timp.
 Sunteți doar niște suflete captive în tru-
 purile voastre ce-s temnițe
 Unde singuri v-ați închis și vă diferențiați prin fițe,
 Vă bateți cu pumnul-n piept care e mai mare sclav
 Al tehnologiei, privește-n jur cum totul a decăzut grav...
 Doar cei puternici și inteligenți nu se lasă conduși
 De cei ce sunt pe pile cocoțați unde sunt ajunși.
 Doar cei ce știu cum stă treaba și care se pot impune
 Pot separa ce e bun de pleavă în această lume.

Fluturi

Îndrăgostit fiind nu înțelegeam cum
 De nu mai aveam dispoziția necesară să compun,
 Simțeam fluturi în stomac ce se agitau neîncetat
 De parcă voiau să iasă din mine la o gură de aer curat.
 Simțeam pentru prima dată că cineva mă înțelege

Și îmi încălzea inima, pe atunci un bulgăre rece...
Simțeam prin întunecimea din mine o rază de lumină fină,
Atât de sublimă de credeam că este de natură divină,
Trimisă, poate, de Dumnezeu sau măcar de vreun înger
Cu un motiv bine întemeiat învăluit în mister.
Simțeam emoția fiecărui să-
rut plimbându-mă de mână cu ea,
Dulcea mea zână ce mereu noi perspective îmi crea.
Am învățat să-mi placă toamna, vremea rece, culori calde...
Vântul ce scutura copacii aruncând sute de șoapte
Care țesute bine formau o pelerină pentru Pământ
Ca nu cumva să răcească de e ploaie, de e vânt...
Simțeam că spiritul meu poetic liber va fi veșnic viu,
Ea-mi amintea cu o privire caldă că pe Pământ
e totul timpuriu...
Fermecat de frumusețea ei, nu am înțeles pe moment,
Mă gândeam că doar fizicul moare,
re, poetul va rămâne poet...
Oricum știam că nimic nu e veșnic, totul are un sfârșit,
Fie că îl vrei sau nu, el te ia nepregătit...
M-am trezit după un timp conștientizând cele-ntâmpilate,
Același eu singur, rece sloi, dar fără lacrimi, că-s deșarte.
Am vrut să-mi creez o lume nouă,
am luat în mână penița...
Dar ea sângera pe file, nu îi plăcea suferința...
Am luat un pix ce știam că e plin, dar nu scria pe foi,
Se pare că universul nu mă vrea într-o
lume nouă cu oameni noi....

Îndrăgostit

Parcă nu-mi vine să cred cât de frumoasă este,
Și-atât de prietenoasă de zici că-i ruptă dintr-o poveste...
Dar ea e reală, și nu doar în gândul meu,
Ci și în suflet, unde o port, cu drag, mai mereu.
Simt că-nnebunesc, ziceam că n-o să mă mai îndrăgostesc,
Dar este evident că mi se-ntâmplă
ce nu vreau să mai pățesc.
Iubirea mi-e himeră, dar în același timp și paradis,
De nu mai știu când e realitate și când este vis...
Iubesc să vorbesc despre iubire, dar urăsc sentimentul
Fiindcă-mi consumă existența începând cu prezentul...
Ziceam că vreau un lac cu nuferi, nicidecum o iubită,
Adică eu caut persoana care să-mi dea inspirație infinită...
Nu-mi pasă cum arată, chiar nu judec după aspect,
În fața acestei iluzii trecătoare sunt indiferent.
Am rămas de luni de zile fără aripi, le-am rupt de bunăvoie,
Ca Lucifer, le-am socotit inutile deci nu mai aveam nevoie.
Sper ca ea să mai aibă aripi, ziua, să pribegească pe nori
Și la apusul soarelui, să ne prefacem muritori.
M-am săturat de serile în care mă uitam la lună
Și așteptam să-mi vină și mie o perioadă mai bună.
Mă așteptam să mă placă lumea, nu
să vrea să mă schimbe iar...
Deci să n-ai pretenții de la cei din jurul tău, că-i în zadar

Diferență în esență, iluzie și aparență

Dacă un zar are 6 fețe,
Gândește-te întruna:
De ce oamenii ar alege
Să aibă doar una?...
De ce să fii cumsecade
Și sincer oricând,

Când bunătatea decade
Înspre rău în orice gând?
De ce să faci mereu bine
Când e mai ușor să faci rău?
Sau să fii om și n-ai cu cine,
Decât cu un nătărău...
De ce să te forțezi ajutând
Când poți sta degeaba...
Trebuie să te gândești oricând
Că nu așa stă treaba...
Nu dezamăgi persoane
Dragi ție sau mai puțin dragi
Vei rămâne cu frisoane
Și nu vei ști ce să te faci.
Dezamăgirea e un sentiment
Mult prea devastator,
Poate nu e așa, aparent,
Dar își face efectul ușor
Și grămezi de nervi îți vin
Și-ți vine să dai cu pumnii-n perete
Să dai vina pe destin
C-ai viața plină de pete.
Și-ți pierzi încrederea
În oricine o aveai
Și aștepti trădarea
De la oricine cu care vorbeai.
Nu trebuie să te lași copleșit
De dezamăgire și trădare,
Vreodată te-ai gândit
Că vine rândul la fiecare?
Astăzi nu mai poți și ești distrus,
Dar după ce te descarci, îți revii
Și apoi ești binedispuș
Și ca nou până a doua zi.
Nu toți te merită
Și trebuie să te obișnuiești
Că alții te tot critică
Pentru felul în care ești.
Eu respect, cum ateii respectă niște moaște,
Pe cei ce mă critică fără a mă cunoaște.
Am un număr mic
De persoane cu care vorbesc
Despre tot și le explic
Tot ceea ce trăiesc.
Cum să crezi că o relație
La vârsta asta poate dura câțiva ani?
Când ai în minte în circulație
Gânduri despre cum să faci bani.
Crezi că aș putea aștepta
Vreo 10 ani sau mai mult
Ca apoi o viață să pot sta
Lângă cineva și s-o ascult?
Acum doar te pregătești
Pentru relațiile ce vor veni
Și vei încerca să trăiești
Acceptând *condițiile și termenii*.

Blestemul unui singuratic

Am haruri divine de la a pricepe rapid până la a compune,
Așa nu am putut doar atrage, ci și distanța lume.
Port ca pe haină blestemul poetului singuratic,
Însoțit de un mod de gândire adesea fanatic.

Din cauză că nu mă schimb și rămân constant,
Mă distanțez de cei ce nu mă-nțeleg
dar asta nu-i important,
Căci așa văd lângă cine mi-e sortit să rămân
Și cine îmi dă idei despre ce să mai compun.
Cei ce au avut de plecat, au plecat tot din vina lor
Căci promiteau multe, dar nu fă-
ceau față promisiunilor
Și deveneau exact ce ziceau că nu vor fi niciodată,
Dar s-au înșelat și știam că va veni asta odată și odată.
Mulți vedeau că nu mă pot prosti și plecau în căutare
De alți proști și tot așa în continuare.
Prin felul meu de a fi pe oameni îi distanțez
Și fără intenție și fără să mă enervez,
Creierul meu respinge falsitatea și prostia
Cu un grad moderat, să nu respin-
gă aproape toată omenirea...
Mi-e dat să trăiesc singur că-
rând în spate povara de blestem
Care nu știi ce mai conține și de asta eu mă tem.
Cine știe ce îmi este scris în cartea destinului
Pe o foaie neagră ca abanosul cu seva pelinului...
Blestemul ăsta nu se rupe așa
ușor, este ceva mai întreg
Despre care abia cunosc, îmi mai tre-
buie timp să-l înțeleg.
De ce să am nevoie de iubită și să-mi cea-
ră din timpul meu prețios
Ca apoi să aibă un comportament nu chiar frumos
Față de mine și apoi să mă trezesc de la ea cu ignor
Și să văd atunci un om cât poate fi de trădător.
Ăsta e blestemul ce te face să ai gri-
jă cât de mult gândești
Pentru că riști să pierzi pe cine mai prețuiești
Sau des să nu fii înțeles fiindcă ești diferit...
Bun venit în lumea mea, eu cu astea m-am obișnuit...

Artist

Tot ce desenez prinde contur
Cu nuanțe reci pe hârtii moi,
De asta nu am oameni în jur,
Am doar grămezi de foi...

Căutam fințe să le cer să-mi dea
O simplă idee de culoare,
Toți îmi puneau pe bidinea
Doar nepăsare...

Cu ce aveam am vopsit,
Puțini au fost cei încântați.
– E firesc să nu iasă ce v-ați dorit
Dacă nu-ncercați să m-ajutați...

Când cineva dorea ceva să-mi spună,
Îi făceam semn să tacă,
În cap, doar esența să extragă

Și ideea în metafore s-o pună.

Am întâlnit și pe cei care
Voiau de la mine portrete,
S-a supărat pe mine fiecare
Fiindcă evidențiam defecte...

De câte ori...

De câte ori nu s-a-ntâmplat să rupi bucăți din tine,
Făcându-ți mult rău ca să le fie altora mai bine?
De câte ori n-ai plâns de nervi că n-a ieșit cum ai vrut,
Dar îți ștergeai lacrimile și o luai de la-nceput?
De câte ori n-ai vrut să lași baltă tot și apoi să fugi
Și orice ține de trecut să vrei să distrugi?
De câte ori mai multe fapte ți-ai tot pus în plan,
Dar niciodată „n-ai timp” și așa mai trece un an?
De câte ori nu ți-ai impus clar punctul de vedere,
Dar nu era luat în seamă că nu le făcea altora plăcere?
De câte ori nu i-ai ajutat pe toți, iar ei te-au uitat
Și când ai avut nevoie de aju-
tor, cu ochii-n soare te-au lăsat?
De câte ori nu ai încercat tot ce-i în jur să înțelegi,
Încercând noi cunoștințe, cu ce deja știai, să legi?
De câte ori n-ai fost obligat să faci ceea ce nu simți,
Și-n loc să spui adevărul, a trebuit să minți?
De câte ori nu te-ai privit în oglindă încercând să vezi
Singura persoană-n care mai poți să te bazezi...?

Doar om....

Mă pierd seară de seară printre semne de-ntrebare,
Mâine cine mai pleacă sau cine mai apare?
Cine urmează? Dar mai presus: cine sunt?
Doar energie infinită captivă într-un trup...
Nu-mi plac basmele, nici poveștile SF,
Îmi place realitatea exact așa cum e.
Ce-s oamenii? Cândva chiar căutam răspuns,
Acum sunt sătul de câte ori între-
barea asta mi-am pus...
Oamenii nu-și asumă greșelile și tot pasează vina,
Oare obiceiu ăsta prost când se va termina?
Zi-mi... de ce nimeni nu recunoaște ce a făcut?
De ce toți fug de adevăr și totodată de trecut?
De ce toți se ascund de ei după aparențe?
Când vă mințiți, uitați-vă-n oglin-
dă la ale voastre fețe...
De ce toți vor să fie cunoscuți? De ce vor toți faimă?
Bârfă și minciuni se-ascund sub a po-
pularității haină...
De ce toți se gândesc la ei și să se simtă bine,
Fețele lor reușind doar falsă fericire să exprime...
De ce nimeni nu ține cont de binele pe care-l faci?
De ce, deși ești sincer, ești acuzat că te prefaci?
De ce oamenii în loc de a încerca a te ajuta,
Folosesc ce-ai zis sau ai făcut împotriva ta?
De ce a fi om înseamnă a avea cât mai multe defecte
Și a acționa impulsiv fără să-ți pese de efecte...?

RUGĂ

de DUMITRU LAVRIC

“ – De la Nistru pîn’la Tisa“

– Doamne cel bun cu românii,
Multe războaie ne-ai dat-
Morții noștri-i știi străinii
În pămînt îndepărtat...

Niciodată însă, Doamne,
N-am simțit mai mult năpasta-
Că vom mai răbda de toate
Cum răbdăm în vremea asta!

Doamne, dac-ai hotărât
Să nu avem trai în țară,
Ia și inima din piept,
Doar o-nceta să ne doară!

Vino, Doamne-n poarta țării
Să vezi lacrima cum pică,
Să vezi cum pleacă feciorii
Și cum plînge o bunică!

Din Carpați la Neagra Mare
Loc pentru cei buni nu este
Și în neagra depărtare
Plîng copiii și plîng neveste.

Doamne, dac-ai hotărât
Să plecăm înspre Apus,
Nu mai face încă-un rău
Dăruind speranțe-n plus!

Doamne, dacă-i voia sorții

Să plece în lung surghiun
Fiul, nora și nepoții-
Fă din sufletul meu scrum...

Dacă, Doamne-ai hotărât
Să murim îndurerați,
După moarte, dă un ordin
Să nu mai fim înhumați:

Fă-ne, Doamne-o pulbere
Și apoi s-aduci un vînt
Încît să ne spulbere
În patru părți de pămînt,

Să cădem precum o nea
Peste cei ce ne-au iubit
Ca să fim alătura
Măcar după ce-am murit!

Fă din suflete-adiere
De durere și de dor,
Să se îngrozească moartea
De soarta celor ce mor!

Fă din carnea noastră piatră
Peste care-i lacrima,
Să cunoști și Tu durerea
Care frînge inima!

La iubirea Ta de Tată
Să ne-aduni apoi cu toții:
Nimeni să nu mai despartă
De bunicii lor, nepoții!

Mihai CHELĂRESCU

Despre jocuri populare moldovenești din Țara de Sus

Parcurgând „CAIETELE ARHIVEI DE FOLCLOR“, apărute sub îngrijirea Prof. Univ. Dr. Ion H. Ciubotaru, având în vedere criteriul coregrafico-muzical, pe teritoriul județului Botoșani, distingem patru mari categorii de jocuri populare moldovenești:

I. JOCURI DE CIRCULAȚIE GENERALĂ

1. BĂTUTA

Pentru Moldova, zona de maximă frecvență este județul Botoșani. Este joc de perechi, se desfășoară în linie sau în semicerc, cu plimbări de pași bătuți în poada și uneori cu bătăi cu palmele pe carâmbii cizmelor.

Răspândirea jocului în diferite zone ale țării dovedește faptul că acesta are o vechime considerabilă. La sfârșitul secolului al XVIII-lea, G. Ionescu-Gion, menționează prezența jocului în saloanele bucureștene, alături de alte dansuri moldovenești, printre care, Hârlăuanca, Gălățeanca, Corăbeasca, ș.a.

Bătuta din Moldova este utilizată în cadrul manifestărilor populare cum ar fi: hora satului, claca sau șezătoarea, nunta, cumetria, petrecerile familiale, obiceiurile de Anul Nou, etc., frecvența acestui joc fiind egalată de Horă și Sărbă.

2. HORA

Se bucură de o mare vitalitate, având frecvența generală în toate satele din Moldova. Manifestării coregrafice, foarte unitară, îi corespunde o mare diversitate muzicală, în fiecare localitate fiind cunoscut un număr însemnat de melodii și variante de horă.

Muzicianul ieșean Teodor T. Burada, constată că *Hora* este „dansul cel mai de căpetenie al țăranilor. Odinioară era și al boierilor timpurilor vechi“.

Hora are o vechime foarte mare, care poate să meargă și pentru spațiul moldovenesc, până în vremea dinaintea formării poporului român. Hora se întinde pe întregul spațiu balcanic și ajungând până în Gruzia. Este joc de perechi sau de grup.

Gruparea melodiilor acestui joc:

- a) horă țărănească
- b) horă „boerească“
- c) horă lăutărească

3. RUSASCA

Acest „joc vechi țărănesc“ în Moldova are o circulație intensă în județele Botoșani și Suceava. Ca „joc ritmic foarte vesel“ Rusasca se dansează în județul Botoșani, mai mult în cerc închis, ca o horă.

ANSAMBLUL JIJIA ALBEȘTI, instructor Lica Ringhilescu

Tempo-ul melodiilor se încadrează în grupul jocurilor rapide, pretinzând virtuozitate coregrafică de la dansatori și viteză de la instrumentiști. Melodiile după care se joacă Rusasca sunt autohtone, de o reală autenticitate și în ciuda numelui nu au elemente străine în structura lor.

În partea centrală a Moldovei și în Zonele de Nord, melodiile de Rusască prezintă unele asemănări cu cele ale jocurilor Bătuta, Sârba, Țărăneasca, ș.a.

Melodiile de Rusască sunt de origine țărănească, iar aspectele coregrafice vin să evidențieze aceeași idee.

Concluzie: Rusasca este de origine românească. În repertoriul formațiilor artistice comunale am întâlnit jocul în formulă de perechi (Călărași) sau de grup (Tudora, Vorona, Sarafinești).

4. SÂRBA

Prin frecvență, răspândire și vitalitate, jocul se situează pe același plan cu Hora, adică se dansează în toate satele și având o mare diversitate muzicală. Se dansează în doi, grup de fete, băieți sau mixt, cu ținuta brațelor pe umeri, într-un tempo lent până la rapid.

De evidențiat ca material de scenă Sârba de la Chiscovata – Vorona și Sârba pe bătași – Flămânzi, fiind jocuri dansate numai de bărbați.

5. ȚĂRĂNEASCA

Cu aceeași denumire de Roată bătută sau Rusască este dans popular răspândit în nordul Moldovei cu mișcări vioaie.

Caracteristici: învârtită în grup mixt, dinamic, de la lent spre iute, pași bătuți pe loc, pași încrucișați, învârtiri rezezi, viteză sporită de deplasare a pașilor, fragmentarea cercului în cercuri mai mici, jucarea partenerii în mijlocul cercului sau semicercului sau mai multe perechi de dansatori care execută pași bătuți pe loc, ori se învârt în mod liber, revenirea perechilor în cerc sau semicerc la comandă.

II. JOCURI DE CIRCULAȚIE ZONALĂ

1. BĂTRĂNEASCA

Desfășurarea coregrafică este de tipul horei cu tempo-ul destul de așezat. În unele cazuri, termenul de „bătrânească” se folosește din dorința de a se arăta că este vorba de un dans mai vechi (exemplu Bătrâneasca de la Chiscovata- Vorona, Tudoreanca, etc.).

2. CHINDIA

Cu o largă circulație în Muntenia, a pătruns sporadic și în Moldova (Suceava și Botoșani). Face parte din categoria Sârbelor cu un tempo lent până la vioi.

3. CIOBĂNAȘUL

Este un joc bărbătesc sau mixt de perechi. Nu poate fi pus pe același plan cu jocurile Hora, Bătuta,

ANSAMBLUL MUGURI DE FLUIER Stăuceni, instructor Prof. Ioan Dumitriu

sau Sârba, care au o mai mare bogăție și varietate muzical-coregrafică.

4. CORĂGHEASCA

Este definită ca „joc bărbătesc în Moldova”. Coregrafii încadrează jocul în „variantea moldovenească a brâului carpatin”. Viteza metronomică are un spectru destul de larg. În zona Deleni-Iași se remarcă o Corăghească la care tempo-ul se accelerează gradat până trece mai mult decât dublu. Reprezentativ pentru ținutul botoșanilor este Corăgheasca din Flămânzi.

5. RAȚA

Jocul circulă în principalele zone folclorice ale Moldovei folosind de obicei o singură melodie cu variante apropiate. La hora satului acest joc nu este întâlnit, ceea ce confirmă ipoteza lui Ovidiu Bârlea, potrivit căreia existența unei singure melodii pentru un anume joc demonstrează raritatea acestuia la „prilejurile de petreceri”.

Jocul Rața este prezent în repertoriul ocazional de iarnă, la jocul căiușilor în județul Botoșani.

În a doua jumătate a secolului trecut, Rața se juca mai mult de către soldați, „bătând pământul cu picioarele”.

6. TRIILIȘEȘTI

Jocul este practicat mai des în Bucovina, ca „joc bărbătesc de grup”, dar și în alte județe din Moldova precum Botoșani. Structurile muzicale ale acestui joc sunt similare cu ale melodiilor de Ciobănaș din repertoriul păstoresc.

III. JOCURI DE CIRCULAȚIE LOCALĂ

Acestea circulă pe spații restrânse, unele dintre ele având denumiri destul de sugestive. Analiza atentă a acestora relevă mai multe situații:

- unele prezintă similitudini ritmico-melodice și coregrafice cu jocurile generale tradiționale (Hora, Bătuta, Sârba);
- altele fac parte din repertoriul de Anul Nou;
- alt grup este în care principalele caracteristici provin din schimbările de tempo sau de metru (exemplu Cumătrița).

Trebuie să înțelegem toate variantele în care se conservă fondul muzical-coregrafic străvechi, autohton, pe de o parte, iar pe de altă parte fenomenul înnoirii permanente a repertoriului popular a creațiilor ce se produc în acest domeniu și pătrunderii de melodii și elemente coregrafice ce provin din alte zone folclorice, devenind bunuri comune.

În județul Botoșani, din „Jocuri de circulație locală” evidențiem: „Ițele”, „Gâza”-Vorona, „Șotișa”, „Jidăucața”- Frumușica, „Gândul mâtei”-Șendriceni, „Oira”- Mihăileni, „Merisorul”- Avrămeni, „Sârba cu năframă”- Flămânzi, „Morișca”, „Coadă cioarei”- Hănești, „Șoticu-n patru”-Cristinești, etc.

IV. JOCURI CU REZONANȚĂ STRĂINĂ

Această categorie este rezultatul firesc al contactelor ce au existat între români și alte grupuri etnice. De pe teritoriul botoșanilor amintim jocurile: „Cazaciocul”, „Länder”, „Polca”, „Mazurca”, „Jidăucața”, „Ciocanul și nicovala”.

SÂRBA DE LA STĂUCENI

Musical notation for Sârba de la Stăuceni, featuring a circular dance pattern and a 2/4 time signature. The notation includes a sequence of notes and rests, with a 10x repetition mark and a 4x repetition mark at the end.

SÂRBA PE HANG

Loc. Albești, jud. Botoșani

Musical notation for Sârba pe Hang, featuring a circular dance pattern and a 2/4 time signature. The notation includes a sequence of notes and rests, with a 5x repetition mark and a 4x repetition mark at the end. The lyrics are: "Frunzulita și-o la - lea lăna stângu? la podea!", "Frunzu - liță strop de rouă la podea cu amân-două!", and "Frunzu - liță artăraș Haiun pînă fierovăș!".

Elena PRICOPIE

CULTURA - MANIFESTUL UNIRII

Într-un an al aniversărilor, într-un an al conștientizărilor, într-un an al strigătului pământului și al moșilor și strămoșilor care se află acolo, în El, în Pământul țării întregit cu prețul vieții lor, cultura trebuie să fie vârf de lance în menținerea trează, vie, a spiritului românesc pentru că doar așa va rămâne întreg și trupul Pământului Românesc.

Actualitatea...mă îndeamnă să cred și chiar să spun, că mulți dintre noi au uitat, ori nu și-au însușit deloc învățăturile istoriei noastre zbuciumate, iar marele savant, istoric și om politic Nicolae Iorga spunea, atenționând parcă pentru viitor: „Un popor care nu își cunoaște istoria, este ca un copil care nu își cunoaște părinții“.

Se încheie un ciclu al istoriei României odată cu Centenarul României Întregite, și un ciclu al istoriei Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani odată cu Semicentenarul acestei instituții.

Voi trata pe rând aceste evenimente marcante, sigur, respectând proporțiile, prin evocarea unor mari oameni care au marcat aceste istorii.

Sărbătorirea momentului Întregirii Țării impune aducerea în atenția noastră, a tuturor, a doisprezece apostoli ai neamului, care prin credință în valorile celor care au dat dovadă de sacrificiul suprem pentru existența României Mari, au pus bazele organizării adunărilor populare prin care regiunile istorice și-au declarat unitatea cu Țara Mamă.

Alexandru Ioan Cuza (20.03.1820 – 15.05.1873) – primul domnitor al Principatelor Unite, ales la 24 ianuarie 1859. Reformele sale au permis modernizarea societății românești pe principii liberale. În urma unei lovitură de stat (mai 1864) a intrat în conflict cu elita politico-economică, fiind înde-

părtat de la putere în februarie 1866. A murit în exil la Heidelberg (Germania).

Mihail Kogălniceanu (6.09.1817–20.06.1891) – om politic liberal și personalitate marcantă a culturii în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În calitate de colaborator al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, el a contribuit la proiectul de modernizare a României. În timpul mandatului său la Ministerul de Externe, **România și-a declarat independența (1877).**

Regele Carol I (10.04.1839 – 27.09.1914) – fondatorul Regatului României, la origine principe german de Hohenzollern-Sigmaringen. Sub domnia lui, România a obținut independența (1878), a devenit regat (1881) și s-au pus bazele statului modern. Este considerat cel mai mare om de stat al României deoarece în cei 48 de ani de domnie a militat pentru dezvoltarea țării pe o linie democratică și a încurajat economia de tip liberal.

Regele Ferdinand I (24.08.1865 – 20.07.1927) – rege în perioada Primului Război Mondial, a fost numit și **Ferdinand I „Cel Loial“** pentru contribuția la alianța României cu Antanta, gest care contravenea statutului său de principe german. După Unire, a garantat consolidarea statului prin susținerea unor reforme fundamentale precum votul universal, reforma agrară, Constituția din 1923 etc.

Regina Maria (29.10.1875 – 18.07.1938) – regină a României în perioada Primului Război

Mondial, nepoată a Reginei Victoria a Marii Britanii. S-a implicat în viața publică, având un rol hotărâtor la decizia de intrare a României în război alături de Antanta. **S-a preocupat activ de îngrijirea răniților pe front. După 1918, s-a întâlnit cu liderii lumii pentru a obține un tratat de pace favorabil României.**

Ecaterina Teodoroiu (16.01.1894 – 23.08.1917) – supranumită „Eroina de la Jiu“, la începutul războiului se afla la spitalul din Târgu Jiu, ca infirmieră. După moartea fratelui său în luptele de pe defileul Jiului, s-a alăturat trupelor combatante aflate în retragere, fiind rănită la ambele picioare. Regele Ferdinand I a decorat-o personal cu ordinul „Virtutea Militară“. A căzut pe front, în bătălia de la Mărășești.

Alexandru Averescu (9.03.1859 – 3.10.1938) – general (ulterior mareșal), comandant al Armatei a II-a, care a obținut glorioasele victorii de la Mărășești și Oituz în vara anului 1917. **A fost unul dintre cei mai importanți ofițeri din istoria Armatei**

Române, fiind apreciat atât de elita militară, cât și de ostași. După război s-a implicat în viața politică, bazându-se pe simpatia țăranilor, care-l numeau „Mesia neamului românesc“.

Iancu Flondor (16.08.1865 – 19.10.1924) – politician bucovinean, descendent al unei familii nobiliare. După ce a obținut doctoratul în Drept la Universitatea din Viena, s-a stabilit la Storojineț și a militat pentru o politică activă a partidelor românești. În timpul războiului a rămas în Bucovina, iar **la 28 noiembrie 1918 a prezidat lucrările Congresului Național al Bucovinei, care a votat Unirea cu țara.**

Iuliu Maniu (8.01.1873 – 5.02.1953) – politician și jurist transilvănean, luptător pentru drepturile naționale ale românilor la începutul secolului XX. În timpul războiului a luptat în Italia, iar la sfârșitul anului 1918 a organizat la Viena o armată a românilor din Austro-Ungaria. A avut un rol hotărâtor în convocarea și desfășurarea Adunării Naționale de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918. După război, a fost cel mai important politician al României

Gheorghe Pop de Băsești (1.08.1835 – 23.02.1919) – politician transilvănean, luptător pentru drepturile românilor în Parlamentul de la Budapesta. La propunerea lui, românii din Transilvania și Ungaria s-au unit într-un singur partid politic. A fost arestat în urma procesului de la Cluj din 1894 intentat memorandiștilor care ceruseră

drepturi pentru națiunea lor. **A prezidat Adunarea Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918.**

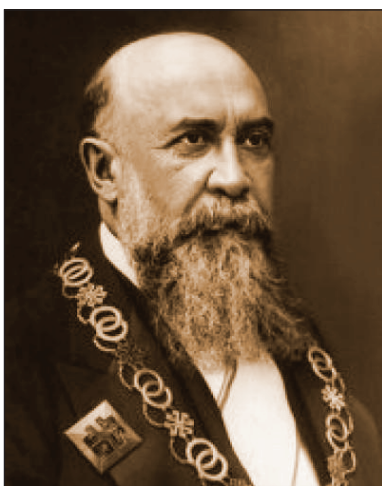
Ion I.C. Brătianu (20.08.1864 – 24.11.1927)

– **prim-ministru al României în perioada Primului Război Mondial**, făcea parte din cea mai cunoscută familie de politicieni pe care a avut-o România. **A avut o influență deosebită asupra Regelui Ferdinand I, care îl considera a fi „zodia bună a României“.** S-a implicat în negocierea tratatului de pace și

a fost artizanul reformelor de după război. **A fost supranumit „regele neîncoronat“ al României.**

Nicolae Iorga (17.01.1871 – 27.11.1940) – un

patriarh al culturii române, ce vreme de jumătate de secol a fost în prim planul culturii și vieții politice românești. Reputat orator, el a intrat în conștiința românească sub numele de „Apostolul Neamului“.

Genialul savant, profesor universitar, enciclopedist, poet, dramaturg, critic li-

terar, memorialist, gazetar, publicist, om politic, membru titular al Academiei Române, ministru, parlamentar, prim-ministru, numit pe bună dreptate cel mai mare istoric și savant al României din toate timpurile, nu doar a scris istorie, ci a și făcut istorie. **Într-o epocă de renaștere națională a inițiat campanii pentru a apăra cultura României.**

Fără educația patriotică și civică, fără contribuția lui Nicolae Iorga, nu s-ar fi ajuns poate, în acel an 1918 la făurirea României Întregite. La temelia actului ireversibil de la 1 decembrie 1918 se află și câte o părticică din cugetul, simțirea și sufletul generos ale marelui patriot Nicolae Iorga, care în prima adunare parlamentară de după Unire, exclama la tribuna Parlamentului: „AM ÎNVIAT“!

De subliniat în mod obligatoriu, este faptul că din lipsă de spațiu mă opresc la aceste douăsprezece mari nume, relevante, deși există încă multe mari personalități legate de pregătirea și înfăptuirea Marii Uniri, moment al istoriei care permite ca noi, cei de astăzi să putem trăi într-o țară cu nume, cu teritoriu, cu limbă, cu tradiții și... cu suveranitate, Doamne Ajută-ne!

În anul sărbătoririi semicentenarului Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, se impune de asemenea, aducerea în atenție a trei colegi, trei mari profesioniști ai culturii tradiționale locale, dar nu numai, care au încheiat activitatea de o viață în instituție: Gellu Dorian și Mihai Fediuc – anul acesta, și Constantin Lupu – plecat dintre noi în 2013, trist parcă, din cauza despărțirii de instituția cu a cărei existență se confunda și întreaga lui viață profesională, una cu totul remarcabilă.

Așa cum merită numiți – **cei trei profesioniști ai culturii tradiționale botoșănene** – marele muzician, dirijor, violonist, cercetător, **Constantin Lupu**, scriitorul **Gellu Dorian**, inițiatorul celui mai râvnit premiu din literatura românească și **Mihai Fediuc**, un maestru în arta coregrafiei jocului popular, așa cum spun unii dintre cei mai mari coregrafi din țară, care au făcut cunoscut Botoșaniul în toată țara și fără exagerare, în toată lumea, cu folclorul instrumental, literatura, poezia și teatrul popular și jocurile populare tradiționale, și-au încheiat activitatea și, odată cu acest moment, pot spune fără rezerve că s-a încheiat, în istoria Centrului, o etapă în care instituția s-a definit, și-a făcut cunoscută existența și s-a îmbogățit cu o zestre inestimabilă și unică lăsată prin munca acestora.

Cei trei specialiști au cercetat, au creat și au pus pe hârtie, și nu numai, folclorul muzical-instrumental al ținutului Botoșani, literatura creată în toți acești ani, jocurile populare tradiționale nealterate, îmbogățite ușor poate, dar fără a atinge esența, iar Botoșaniul a devenit datorită lor, un spațiu binecuvântat al culturii românești.

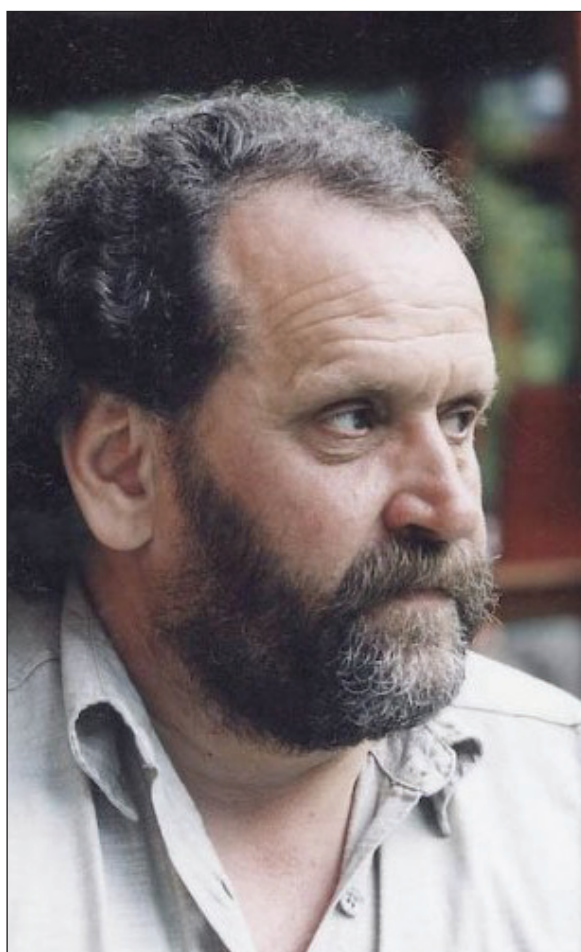
Cinste și respect pentru cei doisprezece apostoli ai neamului și deopotrivă pentru cei trei reprezentanți ai culturii tradiționale botoșănene!

Închei îndemnând ca de obicei la iubire pentru cultură, la adevăr prin spiritualitate și lumină prin educație, la păstrarea identității nației noastre prin cultură, dar nu numai prin cultură!

Un gând bun, tuturor iubitorilor și trăitorilor de frumos!

Constantin Lupu

Gellu Dorian

Mihai Fediuc

Elena PRICOPIE

„Educațiunea e cultura caracterului, caracterul e educațiunea minții“, spunea genialul Eminescu

Educație permanentă – documentare, compartimentul relativ nou al instituției, comparativ cu jumătatea de veac de existență a instituției, are menirea să facă mult mai bine înțeleasă cultura tradițională în toate aspectele ei, în rândul celor interesați, printr-o coeziune a tuturor compartimentelor instituției, și o informare la zi despre toate activitățile pe care instituția le organizează. Fiind un compartiment cu un profil compus din suma tuturor elementelor ce definesc activitatea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, rolul este unul cu profil de educație prin cultură, prin activități de promovare și valorificare la maximum a zestrei culturii tradiționale prin simpozioane, schimburi culturale, dar mai ales prin expuneri libere în rândul diverselor categorii socio-profesionale, în rândul copiilor, tinerilor și adulților deopotrivă.

Educația permanentă este în realitate, ceea ce face o societate pentru a fi mereu în pas cu cele mai noi informații ce privesc civilitatea, comportamentul social, în context tradițional, printr-o cultură elementară care nu este alta decât cea ajunsă până la noi prin viu grai, transmisă prin izvoare etno-folclorice, ceea ce reprezintă puritatea unei identități naționale cu care generațiile tinere, și cele ce vin, trebuie să se identifice, mereu în comparație cu cei ce au trăit înaintea lor într-un spațiu cultural plin de tradiții. Noul compartiment al instituției s-a impus în viața culturală a județului prin prelegerile pe teme educative cu prilejul șezătorilor organizate în multe comunități din județ, prin expunerile libere cu impact cultural și educațional cu prilejul prezentării publicului larg, de toate vârstele și din toate categoriile socio-profesionale, a festivalurilor coregrafice, ori de folclor muzical, ori de teatru, ori de romanțe, cântece patriotice, de colinde ori de datini și obiceiuri de iarnă.

Este o activitate prin care județul nostru, valorile noastre – care țin de tradiții folclorice, ori de amprenta uriașă lăsată în cultura națională de mințile scilpitoare ale neamului născute aici, sunt cunoscute și recunoscute la nivel național și de multe ori internațional. Acest lucru este posibil doar pentru că există în cele mai îndepărtate zone ale județului oameni valoroși care se preocupă de modelarea generațiilor de copii și tineri și atragerea seniorilor în toate aceste acțiuni, părinți care se implică în educația copiilor prin cultură, înțelegând că aceasta este calea prin care copiii, tinerii, noi toți putem înțelege și alege cultura ca o încununare a existenței sociale și personale. Nu există final al educației.

Toate activitățile Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, indiferent de forma artei ce urmăresc a o promova, indiferent de ariile de adresabilitate, de categoriile de publicuri, mai numeroase ori mai puțin numeroase uneori, sunt destinate a aduce împreună toată suflarea românească, din toate categoriile socio-profesionale și de vârstă, în scopul educării prin cultură, pentru întărirea sentimentului de aparținători ai aceleiași nații.

În Botoșani încă se mai poate vorbi despre modul în care obiceiurile, tradițiile culturale, împletindu-se armonios cu religia și spiritualitatea, dau naștere educației și culturii în forma cea mai adevărată și înălțătoare, unicul demers ce poate asigura păstrarea identității naționale.

În Botoșani încă se mai poate vorbi de oameni ce caută adevărul în spiritualitate și află lumina prin cultură și educație într-un ținut binecuvântat cu cel mai valoros poet român, cu cel mai valoros muzician român, cu cel mai valoros istoric român.

Un gând bun, tuturor iubitorilor și trăitorilor de frumos!

